
Zpravodaj

**SMIŘIC, RODOVA
a HOLOHLAV**

26. březen 1999

1

1699 - 1999

300 let kostela ve Smiřicích

INFORMACE Z RADNICE

Rozpočet města na rok 1999

Hlavní body rozpočtu (podrobný rozpočet je k nahlédnutí v účtárně MěÚ):

Příjmy:		Výdaje:	
Daňové	12 542 000,– Kč	Prevence zneč. vody	5 000,– Kč
Nedaňové	9 874 000,– Kč	Mateřská škola	840 000,– Kč
Kapitálové (prodej nemovitostí)	3 100 000,– Kč	Základní škola	1 101 000,– Kč
Dotace: od okresního úřadu	6 242 000,– Kč	Školní jídelna	2 157 000,– Kč
od okolních obcí (pro ZŠ)	200 000,– Kč	Loutková scéna	45 000,– Kč
Příjmy celkem:	31 958 000,– Kč	Městská knihovna	687 000,– Kč
Seznam akcí - nad rámec provozních nákladů na rok 1999 (zestručňený výběr)		Dvorana	79 000,– Kč
		Kronika	11 000,– Kč
		Občanské záležitosti	53 000,– Kč
		Zámek – důchod	15 000,– Kč
		Zpravodaj	38 000,– Kč
		Bytové hospodářství	6 517 000,– Kč
		Veřejné osvětlení	597 000,– Kč
		Hřbitov	190 000,– Kč
		Skládka	645 000,– Kč
		Psi	78 000,– Kč
Opravy střech	cca 1 000 000,– Kč	VZ + ČO	1 545 000,– Kč
Opravy chodníků a komunikací	cca 1 000 000,– Kč	Sociální dávky	3 700 000,– Kč
Rek. osvětlení a rozhlasu	cca 1 000 000,– Kč	SDH	120 000,– Kč
Kostel a rek. přilehlých budov	3 000 000,– Kč	Zastupitelé	510 000,– Kč
Rodov – fasáda čp. 45	400 000,– Kč	Městský úřad	6 542 000,– Kč
Rodov – projekty – voda – plyn	180 000,– Kč	Výdaje celkem	26 992 000,– Kč
Schody Na Lednici	300 000,– Kč		
Lavičky, koše, zeleň, park	cca 100 000,– Kč		
Hřbitov	120 000,– Kč		
Zámek – plynofikace	60 000,– Kč		
Kotelny	cca 800 000,– Kč		
Celkem	cca 10 800 000,– Kč		

Rozpočet byl nejdříve navržen jako přebytkový. Tento „přebytek“ byl rozdělen na nejpotřebnější akce.

Městské zastupitelstvo na svém zasedání dne 18. 3. 1999 projednalo a schválilo mimo jiné i rozpočet města na letošní rok.

Rozpočet je stanoven jako vyrovnaný – příjmová i výdajová část činí 37 milionů a 787 tisíc Kč. S rozpočtem souvisí i akce, které by měly být realizovány v letošním roce v našem městě a to jak investičního, tak i neinvestičního charakteru. Jejich hodnota činí 10,8 mil. Kč. Chtěl bych našim občanům o těch rozhodujících podat stručnou informaci.

V první řadě je to pokračování v rekonstrukci kaple ve výši 1,5 mil. Kč. a i v rekonstrukci navazujícího objektu tzv. „důchodu“ rovněž ve výši 1,5 mil. Kč. V letošním roce Ministerstvo kultury ČR přislíbilo na obnovu kaple dotaci pouze ve výši 800 tisíc Kč, což je o 2,3 mil. Kč méně než v roce 1998.

Městské zastupitelstvo rozhodlo přikročit k nutným opravám místních komunikací a chodníků v částce 1 mil. Kč. Další rozhodující akcí bude rekonstrukce veřejného osvětlení v hodnotě téměř 800 tisíc Kč a místního rozhlasu za 180 tisíc Kč. Pro opravu střech našich škol je vyčleněna částka 850 tisíc Kč a na počítačové vybavení školy je plánováno 580 tisíc Kč.

Další akcí, kterou naši občané jistě rovněž uvítají, je rekonstrukce schodiště „Na Lednici“ nákladem 300 tisíc Kč. V neposlední řadě je pak v plánu provedení oprav domů v majetku města ve Smiřicích i v Rodově za více než 1,3 mil. Kč.

Na dokončení vnitřního vybavení Městského kulturního střediska a na výsadbu zeleně v okolí budovy je vyčleněna v rozpočtu částka 250 tisíc Kč. Pro výsadbu zeleně, čistotu ovzduší a města, včetně nákupu techniky pro její ošetřování, je určena částka 635 tisíc Kč.

Ve zpracovaném rozpočtu je uvažováno i s projekčními náklady na plynofikaci Rodova, geologické průzkumy, úpravy územního plánu atd. ve výši 460 tisíc Kč.

Realizace rozhodujících akcí bude zajišťována postupně dle jejich připravenosti a dodavatelé budou určováni výběrovým řízením. Jsme přesvědčeni, že se nám podaří tyto akce dokončit. Celá řada z nich má bezprostřední vliv na zlepšení životních podmínek pro občany našeho města. A o to přece jde.

Vážení spoluobčané,

dovolte, abych se na vás touto cestou obrátil v záležitosti pořádku v našem městě nejen jménem svým, ale i jménem městského zastupitelstva.

Jedná se o záležitost dlouhodobou, mající však zhoršující se trend. Jedná se především o pořádek a úklid u kontejnerů na odpady, ochranu zelených ploch a vysázených porostů.

Dále se obracím na všechny majitele psů se žádostí, aby své svěřence nenechávali znečišťovat trávníky na sídlištích, dětských pískovištích a v parku. Vždyť v těchto místech běhají a hrají si děti – vnoučata. Současný nedobrá stav je alarmující. Majitelé psů by měli dodržovat ustanovení, které jim ukládá mj. i vyhláška města č. 2 ze dne 4. 4. 1991 o držení psů a domácího zvířectva. Bylo by třeba, aby ve velmi krátké době došlo k výraznému zlepšení současného neutěšeného stavu.

Děkujeme za vaše pochopení.

Jiří Heřman, starosta města

Z rady města:

- Předsedkyní kontrolní a revizní komise je Vítězslava Klůzová.
- Předsedou finanční komise je RSDr. František Jandera.
- K budovanému biocentru Obora bude vybudována souběžně se silnicí stezka pro pěší včetně můstku přes Smržovský náhon.

Ze zasedání městského zastupitelstva 18. 3. 1999

- MZ odsouhlasilo změny ve svém složení – odstoupil Josef Vaněk – je tajemníkem MěÚ a František Malý, který je pracovníkem stavebního úřadu MěÚ. Novými členy MZ se stali po složení předepsané slibu Ludmila Hatáková (za ČSSD) a Stanislav Horných (za KSČM).
- MZ souhlasilo s udělením právní subjektivity Základní škole ve Smiřicích s účinností od 1. 1. 1999. Zároveň souhlasilo s přechodem školní jídelny do právní subjektivity od 1. 1. 2000.

- MZ rozhodlo, že město prodá 817 akcií VČP po 2 300,– Kč, tj. za 1 879 000,– Kč a 2 104 akcie VČE po 2 500,– Kč, tj. za 5 260 000,– Kč .

MTB ŽB...

... že v příštím roce se prý budeme moci koupat v našem „koupališti“ v Oboře? Vodohospodářské stavby Hradec Králové zde zatím hlavně těží štěrkopísek. Proto má toto dílo název Ekostavba – písničk Smiřice. Celkový výkop (sejmutí ornice, vlastní výkop, násypy ekologických úprav, ohumusování a těžba písku) předpokládá 436 000 m³. Štěrkopísku by zde mělo být vytěženo více než 350 000 m³ (zkuste si vynásobit toto množství cenou za 1 m³!!). Práce zde byly zahájeny v červnu 1995 a měly by být dokončeny letos v červnu. Nyní je důležité, aby firma po vytěžení písku splnila další část smlouvy, která ji zavazuje provést dokončovací práce – terénní úpravy břehů a poté vysazování značného množství zeleně. Mělo by zde vzniknout nejen krásné přírodní prostředí, ale i prostředí, které sehraje důležitou roli v ekologické vyváženosti krajiny. Z celkové plochy 12,5 hektaru bude 5,5 hektaru chráněných, respektive vyhrazených jenom přírodě, především ptactvu. Ze zbylých sedmi hektarů budou celé tři hektary patřit vodní hladině pro tzv. víceúčelové využití, čímž se rozumí hlavně koupání. Ačkoliv definitivním termínem pro stavební firmu má být 30. listopad roku 2000, lze předpokládat, že milovníci koupání si tam přijdou na své už v průběhu léta.

Zprávy

Obecního úřadu Holohlavy

Několik čísel z obecního rozpočtu

Podrobný rozpočet je vyvěšen na úřední desce OÚ. Pro tento rok není plánována žádná větší stavební akce. Pro příští rok si chceme našetřit finanční prostředky na opravu komunikace a chodníků v ulici Dlouhá v příštím roce. Odborníci se na výši nákladů tentokrát naprosto neshodli a odhady činí od 2,5 do 4,5 milionů korun. Chceme být připraveni na částku nepříznivou.

Z ostatních čísel bude asi občané nejvíce zajímat, že:

- na opravy chodníků se počítá s částkou 375.000,– Kč,
- na úpravu vzhledu obce, údržbu a výsadbu zeleně 210.000,– Kč,
- na opravu a úpravu hřbitova 200.000,– Kč,
- přispějeme částkou 50.000,– Kč Základní škole ve Smiřicích na vybavení jedné třídy výpočetní technikou (aby nebyla poslední v okrese),
- je zpracována dokumentace a vypsáno výběrové řízení na úpravu domu čp. 171 v ulici Na výsluní pro služebnu Policie ČR,

- v rozpočtu je pamatováno částkou 70.000,- Kč na rozšíření vodovodního a kanalizačního řadu,
- je počítáno s opravou a údržbou budov, veřejného osvětlení, s pěstební činností v lese i s likvidací komunálního odpadu.

Některé záležitosti jsou těžko pochopitelné

V roce 1991 jsme podle zákona požádali Státní lesy o vrácení lesních porostů zpět obci.

V roce 1996 nám byly lesy vráceny. Nebyl nám však vrácen pozemek čk. 346, který je občanům znám pod názvem Horákova stráž, s odůvodněním, že obec tento pozemek k rozhodujícímu dni, to je 31. 12. 1949, nevlastnila. To je pravda. Obec však k tomuto dni vlastnila jiné pozemky, které v roce 1952 za tuto stráž řádnou smlouvou směnila.

Myslivecké sdružení tento pozemek zalesnilo. A protože jej zalesnilo, přešel tento pozemek v roce 1953 výměrem KNV do vlastnictví Státních lesů.

Ani žádost o vrácení zasláná ministerstvu zemědělství nepomohla. Ministerská odpověď zní: Jednejte se státním podnikem LESY ČR o případné koupi pozemku.

Budeme-li tedy chtít Horákovu stráž přiřadit k obecním lesům, musíme si ji koupit. Musíme si tedy koupit to, co bylo naše. Jeví se mi to jako velmi podivné. Zákon je ale zákon.

Miroslav Hlava, starosta

Jak jsme likvidovali odpad??

Je to dobré, mohlo by to být ještě lepší!!!!!!

Převážná část našich občanů má popelnice. A konečně i ti poslední mění názor a hlásí se o svoz odpadu. Domníváme se, že několik let stálá cena firmy Rund Nový Ples a dotace města občanům učinily likvidaci odpadu pro občany cenově přijatelnou. I nadále město Smiřice hodlá zajišťovat pro své občany zdarma likvidaci některých druhů odpadů, jako jsou:

televize, ledničky, stará keramika, dlažba, porcelán, umyvadla, WC mísy, polystyren
Toto vše je možno kdykoli odložit na sběrném místě na nádvoří zámku – v ohradě býv. Stavocentra.

sklo, plasty, papír – můžete bezplatně odložit do kontejnerů po městě

suché galvanické články (z el. spotřebičů, baterek apod.) – sběr je prováděn u všech prodejců tohoto zboží přímo v prodejnách.

Firma Dadrus Smiřice zajišťuje:

- a) výkup kovů, papíru
- b) zdarma lze zde odložit autobaterie, sklo
- c) za poplatek lze odložit rozměrnější odpad jako je lino, starý koberec apod.

Provozovna je otevřena v úterý od 10 do 17 hod. a v sobotu od 8 do 12 hod.

A nyní pár čísel:

V roce 1998 bylo sebráno:

162 ks televizorů 1 680 kg
skla 70 000 kg
sběrového papíru 960 kg
(pro sběr papíru jsou zatím rozmístěny na zkoušku pouze 3 kontejnery)

250 kontejnerů plastů tj. neuvěřitelných 5 000 kg

Jen málokdo sešlápne před vhozením do kontejneru PET lahve. To je škoda, protože by se do kontejnerů vešlo více plastového odpadu. Kontejnery jsou hned plné a často se vozí víc vzduchu, než plastů.

suché galvanické články 160 kg

- z toho 11 kg pochází z Holohlav. Toto na první pohled malé číslo je úspěchem – 160 kg jedovatého odpadu nejen že nebude ničit životní prostředí, ale bude recyklováno a suroviny znovu využity. Toto množství bylo sebráno za 5 měsíců. Poděkování patří nejen občanům, ale i prodejcům, kteří provádějí zálohový prodej tohoto zboží a tím motivují občany k ekologickému chování.

Staré léky – i nadále je můžeme odevzdat zdarma v lékárně. Sběr a likvidaci již nezajišťuje město Smiřice, ale v rámci našeho okresu je zajišťován OkÚ HK. Dle sdělení Smiřické lékárny občané tuto možnost využívají.

Komunální odpad občanů 313 000 kg

Někteří spoluobčané likvidují bioodpad ze svých zahrádek uložením na břeh Labe nebo na hranu mlýnského náhonu, případně vhozením přímo do vody!!! Odpad lze jednak kompostovat, jednak lze požádat na MěÚ o přistavení vleku a za režijní náklady – (cena nafty a mzda řidiče) lze odvést bioodpad do kompostárny.

Svoz větví

z prořezu bude prováděn v 2. polovině dubna. Po dva týdny o víkendech tj. 17.–18. dubna a 24.–25. dubna lze klestí odložit na viditelné místo poblíž komunikace tak, aby nebyla omezena doprava či chůze po chodníku. Město zajistí odvoz a likvidaci. Později odložené větve již nebudou odvezeny!

A ještě důležitá připomínka – pařezy nebudou odváženy, jejich likvidaci projednejte s firmou Rund Nový Ples.

SVOZ nebezpečného odpadu

od občanů je naplánován na sobotu 17. dubna. Bezplatně se bude od občanů odebírat nebezpečný odpad jako jsou zbytky barev, ředidel, biocidů, pesticidů, fungicidů, olejů, obalů od sprejů, fotochemikálií, kyselin, lepidel, **lahve musí být označeny názvem chemikálie, aby byl zvolen vhodný způsob likvidace.** Za úplaty 20,- Kč/1 ks mohou občané odevzdat staré pneumatiky od osobních aut.

Pes – přítel člověka???

Upozorňujeme občany, že se našlo opět několik zatoulaných psů. Smiřický útulek má velice omezenou kapacitu a počet nalezených psů neubývá.

V případě ztráty psa volejte č. 594 1819. Řada psů v útulku čeká na nového, hodného pána.

Apelujeme na všechny občany Smiřic, aby pořízení nového psa zvažovali – pes sice přináší řadu radosti, ale i hodně povinností. Pokud někdo psa vyhodí na ulici, aby se ho zbavil, řeší problém způsobem nevhodným kulturního člověka!

Město se o psa musí postarat, ale na druhé straně pak chybí peníze třeba na nové lavičky do parku, dětské hřiště pod.

Marcela Mráková

MěÚ Smiřice, odbor výstavby a životního prostředí

9 v dějinách Smiřic

Čas je neúprosný. Den po dnu, hodina za hodinou, v průběhu každé vteřiny existence naší planety překrývá nemilosrdně stopy dávné přítomnosti. Čím hlouběji se zadíváme proti jeho toku, tím více se nám osudy tehdejších obyvatel – našich prapředků – ztrácejí v mlhavém oparu vzdálené historie. Někdy se však do nich dá přece jenom trochu nahlédnout. Zkuste tam trochu nahlédnout se mnou.

1699

300 let kostela ve Smiřicích – kostel nebo kaple?

Pro historický seriál letopočtů s devítkou na konci je letošní letopočet zajímavý tím, že končí dokonce třemi devítkami. V tomto pokračování seriálu se věnujeme datu, které končí jen 2 devítkami – roku 1699.

S rozvojem baroka v Čechách vystupovali po třicetileté válce někteří šlechtici jako významní činitelé rozvoje výtvarného umění. Svými hmotnými prostředky určovali jeho monumentalitu a výběrem povolaných umělců i jeho stylový charakter. Uměleckému podnikání vtiskuje ráz barokní záliba ve stavebním podnikání vůbec, rivalita ve hmotných důkazech zbožnosti i ústřední vedení této činnosti z kanceláře pánovy. Pán dával příklad ve vlastním zámku a parku. Svému lidu dal kostel. Výsledná úroveň jeho činnosti stavební i výtvarné samozřejmě závisela na jeho rozhledu, vkusu a samozřejmě i na velikosti jeho majetku.

V tomto smyslu je možno mluvit o některých členech určitého rodu jako o určovateli stylového rázu architektury na jejich panstvích. Ve Smiřicích se koncem 17. století soustřeďuje velký majetek v rukou mladičkého, nadšeného a zároveň úplně nezkušeného Jana Josefa ze Šternberka, který byl jinak svolný a ochotný řídit se radami svého uměnímilovného strýce Václava Vojtěcha, který se ukázal jako dobrý rádce. Díky této souhře příznivých okolností vznikl ve Smiřicích vysoce ceněný barokní kostel.

Kresba na titulní stránce tohoto čísla Zpravodaje nám představuje smiřický kostel určitě z doby před více než 50 lety. Kostel sám nedoznal vzhledově za to půlstoletí žádných změn. Lze předpokládat, že se na jeho vnějším vzhledu nezměnilo nic za celých 300 let jeho existence.

Z kresby je patrné, že se však postupně změnilo okolí kostela. Po levé straně hned vedle cesty, která vede do zámku, byla dříve zeď kolem zámeckého parku. Zeď začínala vedle brány do zámeckého nádvoří a pokračovala dříve lomeně až k rohu nynějšího malého stadiónu – tam však teklo Labe. A kde byla silnice? Ta dnešní směrem k čerpací stanici a k mostu tam je teprve něco kolem 60 roků. Kudy se jezdilo do Smiřic? Kolem dnešního Malého stadiónu po Šternberkově nábřeží.

Zpět ke kresbě kostela. Všimněte si, že vlevo u zámecké zdi je sousoší. Pochopitelně – dnes tam není zeď, není tam ani to sousoší. Sousoší „Apoteóza sv. Jana Nepomuckého“ bylo přemístěno na pravou stranu kostela. Tam mohlo být přemístěno až teprve tehdy, když bylo zasypáno rameno Labe, které zde teklo (zasypáno po r. 1945).

Již v minulém čísle Zpravodaje jsem vás připravil na to, že v tomto roce můžeme vzpomenout 300letého trvání zdejšího kostela. Můžeme prohlásit, že to byla šťastná souhra okolností, která způsobila, že z mnoha vlastníků panství, střídajících se po několik staletí ve Smiřicích, to byli právě Šternberkové, kteří zde nechali postavit stavitelsky jedinečný kostel. Je obdivován již tři století a jsem si jist, že po jeho znovuotevření oceníte jeho hodnotu i vy. Při tom si můžeme jako naprostou raritu uvést, že při zahájení výstavby kostela vlastnila smiřické panství jednoroční (opravdu jí byl pouhý jeden rok) Marie Terezie Violanta (Violanta po matce) ze Šternberku. Smiřice tehdy patřily bechyňsko-smiřické větvi rodu Šternberků – k podrobnějšímu vysvětlení se dostaneme. Nejdříve bude řeč o kostelu.

Kostel je mnohem častěji označován jako zámecká kaple. Všimněte si, že já používám výhradně označení kostel. Dnešní povídání bych chtěl věnovat právě tomuto problému. Nutno říci, že zachovalých zpráv je velmi málo; pouhými drobty je nazval Josef Zeman ve svých známých Pamětech Smiřic. Nezbyvá nic jiného, než se zachytit toho mála, které se objeví.

Nejdříve si zkusme dát odpověď na otázku, kdo a kdy dal postavit smiřický kostel a komu byl zasvěcen.

Prvním, kdo nám mohl dát poměrně zasvěcenou odpověď, byl zámecký kaplan a kronikář Jan Bohaboj Mitiska. Narodil se 28. 8. 1804 v Chlumci n. C. a zemřel ve Smiřicích 7. 3. 1889 a je pochován u zadní zdi zdejšího hřbitova. (Pozn.: bylo by dobré dát do pořádku pomník na jeho hrobě). Mitiska působil ve Smiřicích jako zámecký kaplan v letech 1857 až 1889. Kromě svých kněžských povinností zámeckého kaplana se věnoval i psaní kroniky o Smiřicích. Napsal ji ve dvou verzích – německy a česky. Když přišel do Smiřic, kostel zde stál „teprve“ 150 roků. Jako kněz a kronikář mohl psát o kostele poměrně velmi zasvěceně a přesně. Měli bychom tedy plně důvěřovat tomu, co napsal ve své kronice o kostele.

Napsal: „V kostele je nápis:

Východním třem králům Spasiteli se klanícím tento kostel vystaven jest
od nejjasnějšího pána Jana Josefa jeho cí. král. hraběte ze Šternberka
jeho cí. král. Veličenstva komorního
a slovné paní choti Marie Violanty rozené hraběnky z Preisingu.
Roku 1699.“

Vše by mělo být jasné. Kostel (kostel!) dal postavit třem králům od východu Jan Josef ze Šternberku se svou manželkou Marií Violantou v roce 1699.

Zkusme pátrat dále. Josef Zeman se ve své knize „Z pamětí Smiřic n. L.“ (vydáno v roce 1910) věnoval podrobně dějinám Smiřic. V kapitole „Kostel a duchovní správa“ napsal:

„Dokud se Šternberkové věřícím o stánek (Pozn.: myšleno svatostánek = kostel) nepostarali, chodili smiřičtí do kostela holohlavského, který se již r. 1380 připomíná jako kostel farní s plebánem Janem Sovou, jehož Táboři r. 1425 do povětří prachem vyhodili.

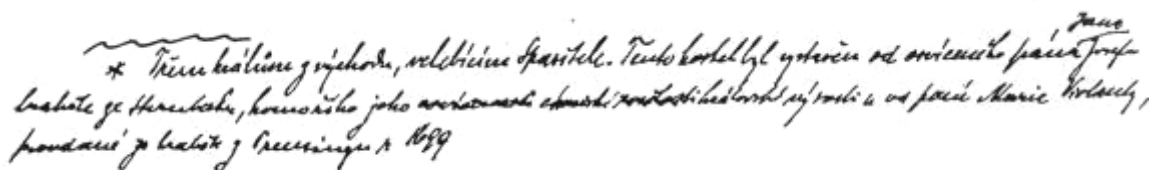
Smiřický chrám posvěcený „Třem králům“ postaven byl r. 1699. Původcové jeho byli Jan Josef ze Šternberka s manželkou svou Violantou, rozenou hraběnkou z Preusingu.

Chrást stojí na břehu Labe, kde dříve bývaly 3 domky, jež náležely posledně Štěpánovi Vilingrovi, Anně Austecké a Matěji Ringerovi (jména dnes ve Smiřicích neznámá).

Na klenbě druhé etáže je nápis:

„Orientalibus tribus Regibus Salvatorem adorantibus Haec ecclesia aedificata est ab Illustrissimo
Domino Ioanne Josepho Suae Caesar. Reg. comite de Sternberg
suae Caes. Majestatis Cammerario
et domina Maria Violanta conjugenta comite de Preusing.
Anno 1699.“

Josef Zeman ve svém rukopise pro druhé vydání knihy Z pamětí Smiřic n. L. měl připraven do tisku překlad tohoto latinského textu:

* Třem králům z východu, velebicím Spasiteli. Tento kostel byl vystavěn od osvíceného pána Jana Josefa hraběte ze Sternberku, komořího jeho královské výsosti a od paní Marie Violanty, provdané za hraběte z Preusingu r. 1699

„Třem králům z východu, velebicím Spasitele. Tento kostel byl vystavěn od osvíceného pána Jana Josefa hraběte ze Sternberku, komořího jeho královské výsosti a od paní Marie Violanty, provdané za hraběte z Preusingu r. 1699.“

Z uvedeného textu máme znovu potvrzeno, že chrám dali vybudovat Jan Josef ze Šternberka s paní Violantou z Preusingu. Dovolil bych si však poopravit pana Zemana v tom, že paní Marie Violanta byla přece provdána za Jana Josefa ze Šternberku a byla rozená z Preusingu – ostatně pan Zeman to měl na začátku kapitoly „Kostel a duchovní správa“ správně.

Upozorňuji však ještě na jednu skutečnost, kaplan Mitiska i pan Zeman píší o kostele. V latinském textu „Haec ecclesia“ znamená „tento kostel“!! To znamená, že tato církevní stavba byla stavěna jako kostel.

Při svém pátrání věnujme pozornost ještě jednomu pramenu. Emanuel Poche sepsal dílo „Soupis památek historických a uměleckých v okrese Královédvorském“ – vydáno v Praze 1937. Zde podrobně popsal historické stavební památky i z našeho okolí. Zde se dočteme i o nápisu ve zdejším kostele:

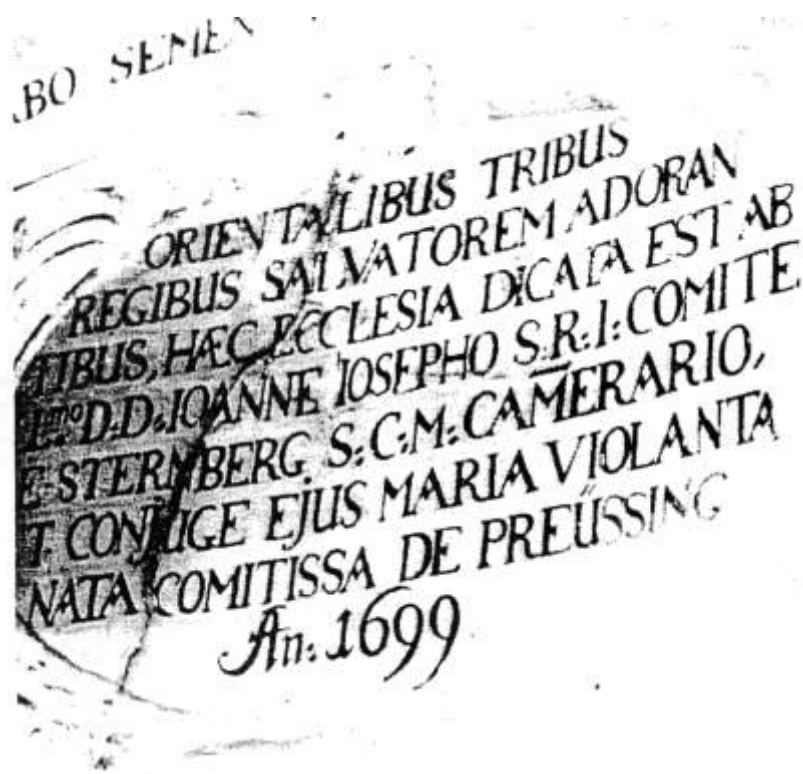
„Nad portálem zasklená oratoř a varhanní kruchta s balustrovým zábradlím. Nad kruchtou štuková kartuš s nápisem:

Orientalibus Tribus Regibus Salvatorem adorantibus Haec ecclesia dicata est
ab Ill. D. D. Ioanne i Josepho S. R. I. comite de Sternberg S. C. M. cammerario
et Domina Maria Violanta nata comitissa de Preusing Anno 1699.“

Máte-li trpělivost, vážení čtenáři, všimněte si, že by se mělo jednat o stejný text. Najdeme však dvě dosti podstatné odlišnosti:

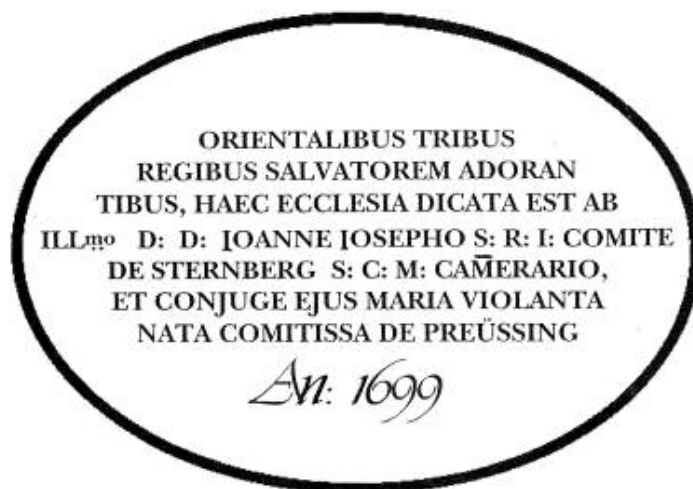
- 1) Zeman: „Haec ecclesia aedificata“, což znamená „tento kostel byl vystavěn“.¹⁾
Poche: „Haec ecclesia dicata“ – to ale znamená něco zcela jiného „kostel byl věnován.“
- 2) Zeman: „et domina Maria Violanta conjugenta comite de Preusing“, což sám přeložil
„od paní Marie Violanty, provdané za hraběte z Preusingu“.
- Poche: „et Domina Maria Violanta nata comitissa de Preusing“ – v překladu
„a paní Marie Violanty, rozené hraběnky z Preusingu“.

Zahrajme si na detektivy amatéry a snažme se objevit, jaká je skutečnost. V současné době je v kostele samé lešení, není tam vidět téměř nic jiného než lešeňové trubky a podlázky. Je-li člověk zvědavý, pak je tu však velká výhoda. Po lešení se dostane blíže ke stropu a může si prohlédnout i datační elipsovitou kartuši. Může uspokojit svou zvědavost a snad i zvědavost vaši. Nejdříve se podívejte na reprodukci snímku zmíněné kartuše.

¹⁾ Poznámka: Původní Zemanův opis mohl vést k úplně jinému výkladu daného textu. Překlad vypadá zdánlivě zcela jasný a říká, že tento kostel byl postaven hrabětem a jeho manželkou třem králům, klanícím se Spasiteli, roku 1699. Pan Mach z Černožic podal ve Zpravodaji č. 1 v roce 1990 jiný možný výklad tohoto nepřesně opsaného textu. V latině totiž v množném čísle zní třetí a šestý pád naprosto stejně. První věta nápisu není v dativu, ale v ablativu – v tzv. „absolutním ablativu času“, který musíme překládat na otázku „kdy?“. Ti, kteří se učili latině, ještě pamatují, že „Antiquis temporibus“ značí „za dávných dob“ a nikoliv „dávným dobám“. Podle stejné zásady by bylo možno Zemanem předložený text z kaple přeložit z latiny takto: „Tento kostel byl vystavěn nejjasnějším panem Janem Josefem Jeho c. a k. Majestátu komořím hrabětem ze Šternberka a paní Marií Violantou manželkou, hraběnkou z Preusingu v době tří králů z východu uctívajících Spasitele. Roku 1699.“ Tím by tento nápis dostal jiný smysl, než bývalo dříve uváděno. Šternberkové (jako vlastně většina šlechticů) si potrpěli na symboly, erby a na jinotaje. Ve třech králích ztotožňovali sami sebe. Právě tak se stala betlémská hvězda šternberskou hvězdou. Uvažme – kdyby bývali chtěli zasvětit kostel třem králům, nemuseli to zvětšovat a nebo by použili slůvko „svatým“ nikoliv jen „orientálním“. Užili by jistě i tehdy obvyklé formulace: „K větší cti a slávě oněch tří králů...“ (pochopitelně svatých!)

Pro vaši lepší představu vám uvádím přesný přepis kartuše – snažil jsem se napodobit i tvary písma a dodržet řádkování:

Překlad od pana Jaroslava Macha:

latinsky:

Orientalibus tribus Regibus

Salvatorem adorantibus

Haec ecclesia dicata est

ab ILL^{mo} (illustrissimo) D: D:

Ioanne Iosepho

S: R: I: (Sacrum Romanum Imperii)

comite de Sternberg

S: C: M: (suae Caes. Majestatis) cammerario Jeho Císařského Veličenstva komořího

et conjuge ejus Maria Violanta

nata comitissa de Preüssing.

An: 1699

A vše je jasné:

česky:

Východním třem králům,

Spasitele zbožňujícím

tento kostel věnován (zasvěcen) jest

od nejjasnějšího pána pana

Jana Josefa

Svaté říše římské

hraběte ze Sternberga

a manželky jeho Marie Violanty

rozené hraběnky z Preussingu.

Roku 1699

Na kartuši je uvedeno „tento kostel“ – ve Smiřicích máme tedy kostel.

Kostel je **věnován – zasvěcen** (dicare, dicata = slavnostně věnovati, zasvětiti) třem králům – ve Smiřicích tedy máme kostel sv. Tří králů – pan Mach se dotazem u p. faráře dozvěděl, že batole narozené v Betlému bylo nejdříve považováno za normální lidské dítě. Teprve králové ze tří světadílů vedeni hvězdou vzbudili zájem lidí o Božské dítě, tedy o jeho „zjevení“. Nesmí nás proto překvapit, že smiřický kostel je označován jako kostel sv. Tří králů i jako kostel Zjevení Páně.

Kostel dali postavit Jan Josef ze Šternberka s manželkou svou Marií Violantou rozenou hraběnkou z Preussingu.

Stavba kostela byla zahájena roku **1699** – proto můžeme vzpomenout **300 let kostela ve Smiřicích**. Znovu se potvrdilo, že devítky v letopočtech z historie Smiřic se vyskytovaly při všech významných událostech...

Ještě na doplnění: Jan Josef ze Šternberka s manželkou svou Violantou se mohli zúčastnit „položení základního kamene“ ke stavbě kostela. Dostavěný kostel však už nemohli vidět, protože rok po zahájení stavby přišli tragicky o život. Panství Smiřice i s nedostavěným kostelem připadl jejich teprve jednorocní dcerce **Marii Terezii Violantě ze Šternberku**. Tragická smrt

hraběte r. 1700 budování nakrátko přerušila, ale už 19. 5. 1705 poručník panství Václav Vojtěch ze Šternberka nechává rozestavěný kostel dokončit. R. 1711 se už v kostele křtilo a vysvěcen byl roku 1713. O kostele a o smiřických Šternbercích více v příštích číslech Zpravodaje.

Co dodat – ukázalo se, že ani jeden z citovaných jistě vzdělaných a pečlivých pánů (Mitiska, Zeman, Poche) nepoužil ve své práci přesný opis textu z kartuše (těch nepřesností byste z uvedených ukázek i vy našli ještě více) – lze jen pochybovat, že by někdo během těch posledních 90 let text na kartuši změnil.

Minule jsem vás podrobně seznámil se stavitelem smiřického kostela Kryštofem Dientzenhoferem. Za stavitele kostela byl velmi často označován Giovano Santini – ten jako mladý kameník skutečně ve Smiřicích byl a na kostele pracoval – možná, že např. kamenný vstupní portál do kostela je jeho dílem? Jako významný stavitel se Santini proslavil na mnoha jiných stavbách v celých Čechách.

(mv)

... jedna paní povídala,

... že bylo řečeno, zda by se práce na rekonstrukci kostela měly zastavit a peníze použít na potřebnější účely. Co na to říci?! Možná že by někdo přišel i na to, že by se zbouráním kostela a zámku získalo dostatek stavebního materiálu a na místě zámeckého parku by se mohly po vykácení stromů sázet brambory (to není přehnané – takové a snad ještě horší názory se čas od času vyskytnou – příklady by se daly dokonce velmi snadno uvést). To by vám pak mohla doma stačit jen dřevěná lavice, stůl a postel – to ostatní je také nepotřebný přepych a zbytečnost, která také stojí hodně peněz!!

... jedna paní povídala, že zná tu osobnost, která s výše uvedeným návrhem přišla. Protože však Zpravodaj nechce na svých stránkách vyprovokovat další slovní přestřelky, věřme, že tento slovní „úlet“ byl jen žertem. Rozhodně ale není čemu se smát!

Ve světě jsme známí zlodějny, tunelováním, aférami a různými fobiemi. Teď bychom mohli být ještě známí jako lidé, kteří si neváží svého kulturního dědictví a nechávají ho pustnout. Měli bychom se rozhodně snažit o to, aby vrcholné dílo barokní architektury se zaskvělo v plné kráse a mohlo být přístupné návštěvníkům od nás i ze světa. Potom bude možno obdivovat i vzácné dílo dalšího barokního umělce Petra Brandla – velký oltářní obraz Klanění sv. tří králů a další umělecká díla, která do kostela patří. Brandlův oltářní obraz i velké oltářní sochy J. F. Pacáka (rodiče Panny Marie sv. Jáchym a sv. Anna) byly na výstavách ve světě – na světové výstavě v Montrealu a na výstavě barokního umění v Paříži. A přitom naprostá většina smiřických občanů o tom všem nemá ani zdání – už aby se to mohlo brzy změnit!

Kapitoly z historie Holohlav

Děkanství v Holohlavech

(podle práce p. Jaroslava Macha – pokračování)

Pořadí děkanů v Holohlavech

Ve výčtu kaplanů, farářů a děkanů, působících na holohlavské faře, jsou v tomto pokračování uvedeni tentokrát ti, kteří působili v Holohlavech v právě končícím století. Určitě mezi nimi mnozí Holohlaváci poznají ty, s kterými se znali a nebo i ty, s kterými se setkávali v kostele při bohoslužbách.

Antonín Kozák – na holohlavské faře investován 11. října 1901. Byl již dříve zdejším kaplanem a pak byl farářem v Hoříněvsi. Navrátil se do Holohlav po 37 letech. Byl rovněž slavnostně uvítán 20. října 1901. Zemřel v Holohlavech roku 1912. Za něho se připomínají kaplanové František Frydrych a František Novotný.

Jan František Seidl – narozen 23. července 1857 v Čestíně u Kutné Hory. Vysvěcen byl 15. července 1883. Kaplanem byl v Čestíně, administrátorem v Kácově, roku 1912 farářem v Černilově a pak prvoděkanem v Černilově. Dne 1. srpna 1912 byl přesazen na děkanství v Holohlavech, kde setrval do 30. listopadu 1927 a 1. prosince 1927 přešel na odpočinek a usadil se v Lysé nad Labem v domově sv. Antonína. Od roku 1908 do roku 1922 byl vikářem v jaroměřském vikářství. Byl také jmenován biskupským notářem, konsist. radou a rytířem řádu Františka Josefa a od roku 1924 papežským tajným komořím.

Za děkana Seidla bylo roku 1912 opraveno holohlavské děkanství. Byla zde zřízena nová kuchyň v přízemí, prádelna v 1. patře a druhá kaplanka. Též knihovna s novými skříněmi. Byla opravena okna i dveře. Nechal zavést elektrické osvětlení. Děkanskou zahradu upravil a osázel ovocnými stromy.

Kostel byl opraven roku 1916, byla zakoupena nová roucha a zavedeno elektrické světlo. Obnovena socha piety nad vchodem na bývalý hřbitov kolem kostela a pro kostel opatřeny sochy sv. Františka, sv. Kláry, sv. Terezie od Ježíška a Srdce Panny Marie. Děkan Seidl měl k ruce kaplana Jana Petráska. Ten byl jeho synovcem (syn jeho sestry), narozen v Čestíně roku 1882. Petrásek kaploval u strýce už v Černilově a roku 1912 s ním přešel do Holohlav. Svému strýci vypomáhal velmi vydatně a to až do září 1921, kdy se stal sám farářem ve Vrapicích u Kladna. V Holohlavech zároveň s ním byli kratší dobu druhými kaplany dp. Podhard Srp a Stanislav Kordule, který později od církve odpadl. Po Janu Petráskovi se stal v Holohlavech kaplanem Josef Trejbal – narozen 1888. V Holohlavech byl v letech 1912 až 1923.

Zdraví děkana Seidla utrpělo popřevratovými událostmi a byla ochromena i jeho duševní energie. Proto mu v Holohlavech vypomáhal též i jeho bratr Ladislav. Děkan chtěl mít administrátora in spiritualibus a v Hradci na konsistoři již nebylo tomuto přání vyhověno. Odešel tedy na odpočinek, ale nerad a smutně, těžko se s tím smířil. Jeho předchůdce Antonín Kozák prý nastoupil v Holohlavech jako 70letý a setrval zde až do smrti, zatímco on – Seidl, odchází právě v 70 letech stáří pro nepříznivé poměry pryč. Zvláště však prý proto, že na starého kněze počalo se v Hradci Králové na konsistoři jinak hleděti, než jak tomu bývalo kdysi. Tyto věty zapsal jeho bratr.

Josef Roháč – v roce 1925 byl jmenován zámeckým kaplanem ve Smiřicích po zemřelém kaplanovi Janu Vikovi (zemřel 25. května 1924 po dlouhé nemoci). Josef Roháč byl zároveň kaplanem holohlavským, obzvláště po odchodu děkana Seidla. Roku 1928 byl Josef Roháč investován na děkana holohlavského. S Holohlavami se rozloučil 27. srpna 1944 a odchází do Potštejna.

Edvard Maličký – vykonává administrativu po odchodu Josefa Roháče. Převzal děkanství, ale nesetřval ze zdravotních důvodů dlouho (není o tom záznam).

V dalších letech se připomínají faráři bez přesných dat: Špelda (přešel do Kuklen, později do Vrchlabí), Turek, Martin, Haněl, Smejkal.

Václav Černý začal v roce 1974 opravovat kostel na Chloumku. Opravil střechu, opěrný pilíř, zajistil klempířské práce i lešení.

Úpravu kostela na Chloumku dokončil jeho nástupce, páter Fuglík z Plotiště, neboť holohlavské děkanství bylo zrušeno a bohoslužby vykonával některý farář ze sousedství. Páter Václav Černý přešel jako farář do Černilova a p. Fuglík dokončil opravu omítky kostela na Chloumku a sám zhotovil na omítce nad vchodem do kostela hlavu sv. Václava. Započal také opravovat střechu holohlavského kostela, ale když byl stížen nemocí (mrtvicí), musel odejít na odpočinek.

Václav Tichý – přišel ze Svobodných Dvůrů. Pod jeho duchovní správu patří Holohlavy a Semonice. Než sem přišel, vypomáhali p. z Hradce Králové. Jeho přibližný nástup je asi v roce 1977. Přesné informace chybí.

(pokračování příště)

Z historie domů ve Smiřicích

Dům Mikulandovský

Čp. do roku 1780:	114	Čp. po roce 1780:	7
-------------------	-----	-------------------	---

Ulice		Poloha v katastru	
Výměra		Číslo parcelní	

Stručná historie:

Dům bez luk a rolí, jiřský a havelský úrok po 3 gr., ročně půl slepice, desátek z krávy a z domu po 1 gr.

Dům ve výhodné poloze, přesto nevýnosný.

Později v rukou rodiny Steinských – předků továrníků textiláků (mimo jiné i v sousedních Černožicích).

Rodině Steinských patřil v Hradci Králové na Ulrichově náměstí tzv. Steinského palác.

Ke konci 19. stol. kupují dům Malburgové – rodina zabývající se lihovarnictvím a výrobou likérů.

Role při tomto domu nebyla žádná, kromě kousku louky, držitel platil úroku o sv. Jiří a sv. Havlu po 3 gr., odváděl půl slepice, desátek z krávy 1 groš, z domu 1 groš.

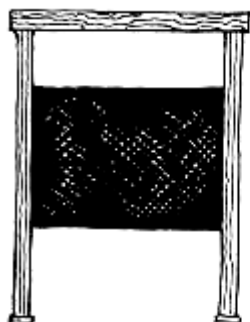
Dne 14. května 1671 převzal od **Jana Mikulandy** dům za 180 kop **Pavel Finger**. Po jeho smrti projednána jeho pozůstalost a 10. května 1707 živnost, která dědičným právem připadla na **Karla Fingera**, který nemaje těch prostředků a mohovitostí, aby takový dům ujmouti mohl, postoupil dům své sestře Anně Marii, provdané za polesného **Jana Langa**. Po jejich smrti zůstaly dvě dcery: Anna, provdaná za Emanuela Seyferta a Kateřina, provdaná za Jana Valáška, které se dobrovolně usnesly 9. 7brís 1757 prodati živnost **Emanuelovi Seyfertovi** za 487 zl. 30 kr. Ten zemřel 1. 7brís 1762, jeho manželka 7. února 1767. Živnosti se ujal 28. 7brís 1769 syn **Jan Seyfert**, který ji předal dobrovolně své sestře Kateřině a „sám své štěstí jakožto svobodný v císařských službách pohledávati sobě umínil“ – za 767 zl. 31 kr. Po smrti svého manžela se provdala vdova za **Františka Rýgra** a s jeho i bratra svolením prodána živnost 7. dubna 1772 za 800 zl. **Jiřímu Hejčmanovi**. Od něho kupuje ji 24. 8brís 1792 **Karel Vebr**. Od 19. 9brís 1810 držel za 1192 zl. **František Steinský** s manželkou Annou, od 14. dubna 1834 za 4000 zl. **František Steinský**, od 17. dubna 1834 **František a Rosalie Steinský**, od 18. Septembris 1850 za 4902 zl. **František Steinský**, od 20. července 1868 za 10.500 zl. **Eduard Adolf Malburg**, od 17. Septembris 1878 **Albrecht Malburg**.

Hvězda na sloupu pouličního osvětlení napovídá, že fotografie zachycuje Palackého ulici ve stavu před více než 10 lety. To ještě stály staré budovy bývalého smiřického lihovaru. V dnešním nahlédnutí do historie smiřických domů se hovoří o domu čp. 7. Jedná se o budovu vpravo od hlavní brány do lihovaru – je to ta budova, která je na snímku za dopravní značkou. Pokud chcete i nadále sledovat historii domů, pak si tento snímek uchovejte nebo zapamatujte. Za lihovarským domem čp. 7 je dům čp. 8, ve kterém bývalo holičství p. Čertnera. V dalším přízemním domku čp. 9 bývala Hejzlarova cukrárna – po zrušení cukrárny byl domek změněn na obytný. Následuje dům čp. 10, kde bývalo kdysi Jonešovo sedlářství, čalounictví a prodej koberců. Za těmito domy je vlevo ještě zcela ukryta budova tehdejšího Agrodátu. V pozadí snímku je velká patrová budova, která patřila „sousedovi“ Markovi – to byl svérázný pán, který každému říkal „sousedě“. V dnešní době je už vše zcela změněno. Vyjmenované budovy už dosti dlouho nestojí a z nových staveb upoutá z tohoto pohledu poněkud zvláštní budova fy Reuter.

Č.	Chronologie majitelů	Způsob nabytí	Způsob užívání	Způsob zcizení	Datum změny	Cena
1	Jan Mikulanda			prodává	14. 5. 1671	180 kop
2	Pavel Finger	koupě		dědictví	10. 5. 1707	
3	Karel Finger – syn	dědí	Dědictví nepřevzal a postoupil dům přímo své sestře, manželce polesného Jana Langa	převod		
4	Anna Marie Langová (sestra Karla)	přejímá	Po rodičích dědí dvě vdané dcery, které se rozhodly neprodleně	dědictví		
5	Anna Seyfertová Kateřina Valášková	dědí	Prodej dědictví manželovi Anny – Emanuelu Seyfertovi	prodej	9. 7. 1757	487 zl. 30 kr.
6	Emanuel Seyfert + 13. 7. 1762 Anna Seyfertová + 7. 2. 1767	koupě	Po zemřelém dědí jeho žena a po ní jejich syn	dědictví	28. 7. 1769	
7	Jan Seyfert	nepřejímá	Dobrovolně předal své sestře a sám šel do císařských služeb (jako voják?)	předává za úhradu		767 zl. 31 kr.
8	Kateřina, znovu provdaná Rýgrová, manžel František Rýgr	přejímá	Po ovdovění se znovu provdává a prodává živnost	prodej	7. 4. 1772	800 zl.
9	Jiří Hajčman	kupuje		prodej	24. 7. 1792	
10	Karel Vebr	kupuje		prodává	19. 9. 1810	1192 zl.
11	František Steinský s manželkou Annou	kupuje		prodává	14. 4. 1834	4000 zl.
12	František Steinský	kupuje		dědí	17. 4. 1834	
13	František Steinský s manželkou Rosalií	přijímá	asi synovi	prodává	18. 7. 1850	4902 zl.
14	František Steinský	kupuje	asi syn předchozích	prodává	20. 7. 1862	10500 zl.
15	Eduard Adolf Malburg	kupuje	V domě dole umísťuje prodejnu likérů a kanceláře, v patře budovy je byt ředitele likérky		17. 7. 1878	
16	Albrecht Malburg					

Ing. Lubomír Kupka

Co je nového ve škole?

Poděkování rodičům

Hodně se mluví a píše o tom, co dělají základní škola a dům dětí a mládeže pro děti, ale málo se již ví o tom, co dělají pro děti rodiče. Chtěli bychom jménem školy, a zvláště jménem vychovatelek školní družiny, touto cestou poděkovat rodičům, kterým záleží na tom, v jakém prostředí tráví volný čas jejich děti.

Tentokrát to byli rodiče Bláhovi, Chládkovi, Janderovi, Komárkovi, Povalilovi a Vydrovi, kteří zajistili pomůcky pro pracovní činnosti dětí, vyrobili dřevěnou polici na odkládání aktovek, ušili oblečení na panenky a vyrobili další potřebné pomůcky pro děti ve školní družině.

Děkujeme všem těmto ochotným rodičům a těšíme se na další spolupráci.

Zápis do 1. tříd

5. a 6. února letošního roku se uskutečnil v ZŠ Smiřice zápis dětí do 1. tříd. Také letos proběhl netradičním způsobem.

V pátek odpoledne přišli budoucí prvňáčci společně se svými rodiči – někteří s velkou zvědavostí, jiní možná se strachem či trochou nedůvěry, ale většina z nich s očekáváním něčeho nového. Během zápisu si společně prohlédli třídy, ve kterých se budou učit. Poznali některé paní učitelky, ale hlavně si pod jejich vedením pěkně zasoutěžili. Předvedli, co už umí, co rádi dělají a na co se těší. Za své výkony obdrželi na památku drobné dárky. Zapsáno bylo celkem 60 dětí. K nim se do 1. tříd připojí ještě děti, které v loňském roce měly odklad školní docházky. Domů budoucí školáci odcházeli s novými dojmy a možná i s radostí – prozrazoval to hlavně jejich úsměv a rozzářené oči.

Přejeme si, aby jim radost a chuť do školní práce vydržela co nejdéle.

Při této příležitosti chceme poděkovat za dobrou spolupráci MŠ ve Smiřicích a Holohlavech.

Poděkování patří také sponzorům: paní Atanasovské, AZ paní Hudákové, PELEMA – paní Matuškové, panu Brožovi a panu Jiřímu Juričkovi – základní škole poskytli finanční příspěvky, za které škola mohla připravit drobné dárky pro budoucí prvňáčky.

Drogová situace na ZŠ Smiřice

V prosinci roku 1998 byl v sedmém až devátém ročníku proveden průzkum drogové situace. Žáci byli dotazováni anonymním dotazníkem na vlastní zkušenosti v této oblasti. Výsledky potvrdily, že se žáci naší základní školy prakticky neliší od celostátního průměru.

Pro konkrétní představu uvádíme údaje získané od 9. ročníku:

99 % žáků uvádí, že má zkušenosti s alkoholem

90 % žáků uvádí, že má zkušenosti s cigaretami

60 % žáků uvádí, že zná někoho, kdo užívá či užíval nelegální drogy

27 % žáků uvádí, že má zkušenosti s nelegálními drogami, hlavně s marihuanou,

ale

objevují se i zkušenosti s tvrdými drogami (LSD, opium, extáze) a zneužívání léků

64 % žáků uvádí, že si mohou nelegální drogy obstarat, většinou od kamaráda, na diskotéce, ale i od spolužáka ve škole, někteří přiznávají, že si konopí pěstují sami.

Podrobnější informace je možno získat přímo ve škole u protidrogového koordinátora.

Ředitelství ZŠ Smiřice

Vánoce, Vánoce přicházejí...

Tak se zpívá v jedné starší české písničce a zpíváme si ji také v naší Mateřské škole ve Smiřicích. Do letošních Vánoc pochopitelně zbývá ještě hodně času, ale řeč bude ještě o těch loňských Vánocích.

Vánoce k nám v mateřské škole přicházejí pomalu celý měsíc prosinec a to proto, aby byly opravdu šťastné a veselé. Začnou již Mikulášskou nadílkou, kdy Mikuláš, čert a anděl dětem již

tradičně nadělí malé balíčky ovoce. Děti jim zazpívají písně, přednesou básničky a hlavně slíbí, že nebudou zlobit.

Příprava na Vánoce pokračuje vyráběním papírových řetězů, ozdob ze skořápek a ořechů, výzdobou tříd, malujeme a nalepujeme kapry, napečeme cukroví. Vyrobíme dárečky nejen pro rodiče a prarodiče, zaměstnance naší školičky, ale i pro babičky a dědečky v penzionu, kam chodí naše děti každý rok přát (o to se stará paní učitelka Kozová). Z básní, písní a koled sestavíme pásmo a procvičujeme je pro Ježíška.

Nakonec pozveme rodiče a už se jen těšíme, až přijde den **D** a s ním **BESÍDKA**.

Když konečně dlouho čekávaný den přijde, s dětmi není od rána k vydržení. To proto, že jsou zvědavé, jestli přijdou rodiče, prarodiče. Zajímá je také, jestli byly opravdu hodné, přišel Ježíšek a nadělil jim nějaké dárečky.

A protože naše děti jsou hodné vždycky, tak i při uplynulých Vánocích se vše povedlo a Ježíšek přišel. Ale že přišel, musíme poděkovat paní ředitelce a hlavně našim sponzorům, bez nichž by se tak nestalo: AG COM, Terop, Reuter a Perfect. Jsme rádi, že nemyslí jen na sebe, ale také na naše děti, na jejich bezelstný smích a rozzářené oči u vánočních stromečku.

Alena Knittelová, učitelka Mateřské školy Smiřice

Řeka Gangha v Indii – Mlýnský náhon ve Smiřicích

Řeka Gangha v Indii – dříve veletok a posvátná řeka – se v současné době podobá stoce a je zdrojem mnoha epidemií... O mnoho tisíc km dále v Evropě, v České republice, ve Smiřicích se Mlýnský náhon, na kterém kdysi vesele klapával mlýn, začíná též podobat nevábne stoce.

Přitom v květnu minulého roku bylo dokončeno pravidelné pročištění koryta Mlýnského náhonu.

Vzhledem k tomu, že smiřický cukrovar ukončil už definitivně svoji činnost, nánosy by měly být nyní zcela minimální. Proto se plánuje podobná finančně nákladná očištná akce jedenkrát za 15 až 20 let. Nic by náhon nemělo znečistit natolik, aby to bylo nutné dřív.

Pokud ovšem se negativně neprojeví zase člověk!

Jak člověka potěší bystřina či potůček vesele tekoucí krajinou! Svádí k puštění papírové loďky či kvítí. Náš mlýnský náhon nikdy nebude onou bystřinou, ale nemusí ani připomínat plovoucí smetiště.

V Mlýnském náhoně se nezřídka objeví mrtvá těla králíků a jiných živočichů, která zapáchají a kazí vodu. Často se tam vyskytuje tráva a další odpad ze zahrad, který tlí a zanáší koryto. A světe, div se, jsou i tací, kteří zkoušejí jak umí plavat mlýnským náhonem nepotřebná lednička, dřevý hrnec, pneumatika nebo jiné haraburdí. Tímto způsobem si nezřídka počíná část našich spoluobčanů, bydlících za Dvoranou.

S podivem však je, že podobné praktiky zkoušejí i někteří tzv. adaptabilní, normálně myslící spoluobčané. Na zahradě si uklidí a za zahradou udělají nepořádek. Ale proč? Protože zahrada je jejich, ale to vedle už ne? To je přece všech a však on to někdo uklidí. Otázka je, kdo to má uklidit. A neuklidí to zadarmo – pak se nedivme, že nejsou peníze na předláždění chodníků a na jiná zlepšení vzhledu města.

(KM)

Zprávy z Městského domu dětí a mládeže ve Smiřicích

Městský dům dětí a mládeže ve Smiřicích připravuje na 2. pololetí školního roku pro děti mimo pravidelné činnosti v zájmových kroužcích velké množství zajímavých akcí. Značnému zájmu se těšilo bruslení na zimním stadionu v Hradci Králové o pololetních prázdninách. V březnu je na programu návštěva plaveckého bazénu s tobogánem v Pardubicích, o velikonočních prázdninách se konají sportovní soutěže, závody a tajný výlet. V dubnu jsou naplánovány ve spolupráci s Městským úřadem tradiční Čarodějnice, v květnu cyklistické odpoledne a v červnu Dětský den. Kromě těchto akcí se pravidelně konají programy pro děti ze školní družiny „Všeználek“ a pro děti z klubu „3“. Od května pak začínají dopravní soutěže mladých cyklistů. V plánu jsou ještě další činnosti pro děti, zejména o volných dnech, jejichž uskutečnění závisí na počtu zájemců.

Letní prázdniny

Pracovníci Městského domu dětí a mládeže již mají zajištěny 2 letní tábory. První se uskuteční od 9. do 18. července 1999 v Bernarticích u Trutnova a je určen pro všechny děti bez rozdílu věku, druhý pro děti od 5 do 10 let od 5. do 15. srpna 1999 v Deštném v Orlických horách. Program táborů bude velice zajímavý se zaměřením na rekreaci a hry. Účastníci se mohou těšit na sportovní olympiádu, závody v přírodě, písničky u táboráku, karneval, koupání, výlety, střelbu z luku a ze vzduchovky, poznávání rostlin, soutěž ve zpěvu, kreslení a recitaci a samozřejmě na táborové diskotéky a půlnoční stezku odvahy. Oba tábory se nacházejí v pěkném prostředí v nádherné přírodě. Ubytování je v budově a jídlo 5x denně. Poplatek činí 2 200,— Kč a je možnost čerpat příspěvek od odborové organizace.

Jak se o akcích Městského domu dětí a mládeže může veřejnost dozvědět? Děti z hlášení školního rozhlasu a z letáčků, které dostávají ve škole. Dospělí z plakátů vylepovaných ve městě nebo z hlášení smiřického rozhlasu. Pracovníci Městského domu dětí a mládeže vám rádi poskytnou potřebné informace i telefonicky na čísle 94 533 nebo osobně přímo v budově MěDDM u malého stadionu.

Co dodat závěrem? Snad jenom popřát dětem co nejvíce krásných zážitků v zájmových kroužcích a na akcích Městského domu dětí a mládeže.

MěDDM ve Smiřicích

Střelnice ve Smiřicích bude opět v provozu

Po mnohaletém úsilí skupiny lidí se blíží oficiální znovuotevření střelnice ve Smiřicích. V letech 1980–1986 to byla jedna z nejlépe vybavených sportovních střelnic ve Východočeském kraji. Byla proto hojně vyhledávána. 16 střeleckých stanovišť s dokonalým zázemím a vyhlášeným dobrým občerstvením během závodů. V klubovních střelnice bylo možno pořádat různá setkání a i proto byl tento sportovní stánek mezi střelci a jejich příznivci velmi vyhledávaným.

Generační výměna způsobila, že odešli ti, co střelnici vybudovali. Ve výboru organizace se objevila parta, která střelnici zcela zdevastovala. Přestala dbát na údržbu a objekt se stal vyhledávaným pouze jako místo, o kterém se začalo nechvalně mluvit.

Psal se rok 1995, situace byla přímo zoufalá. Objekt byl pro velký dluh odpojen od elektrické přípojky i od vodovodní přípojky. Vnitřní prostory a vybavení byly zničeny, neboť do celého objektu zatékalo, část vybavení byla rozkradena.

Tehdy se opět vytvořil výbor sportovního klubu z bývalých členů, kteří areál budovali, s úkolem střelnici opět zprovoznit. Výboru se podařilo dluhy vyrovnat, navázat spolupráci se zástupci města Smiřice a získat jejich podporu. Když se začalo na střelnici pracovat, přibýlo i více členů, organizace získala i tolik potřebné finance, výrazně pomohli i sponzoři.

V současné době se dokončují poslední opravy a úpravy uvnitř i vně objektu. Dokončují se úpravy střeleckých stání, připravuje se osázení navýšených svahů střelnice. Členy klubu čeká závěrečný krok – získat k provozu střelnice povolení, o které již bylo požádáno. Není možné zapomenout na ty, kteří střelnici uškodili. Dosud nevrátili to, co si neoprávněně vzali a stále to užívají. Uvažuje se o zveřejnění jejich jmen, neboť se mnohdy jedná o značné částky či cenné věci. Je smutné, že dosud nenalezli odvahu se s klubem vyrovnat.

V jarních měsících chystá organizace slavnostní otevření. Budou pozvány některé skupiny zabývající se historií střelby, v plánu je tradiční bohaté občerstvení a možnost zastřílet si ze sportovních zbraní i pro návštěvníky. Na tuto akci budou pozváni všichni, kteří střeleckému klubu pomohli s obnovou, ale i všichni, kteří na Smiřice nezapomněli. Jistě přijdou i ti, kteří sportovní střelbě fandí.

Výbor Střeleckého klubu Smiřice

Důchodci na cestách

Klub důchodců připravil zájezdy i pro rok 1999

Tak jako v předchozích letech organizuje Klub důchodců Smiřice i letos následující poznávací zájezdy dříve narozených.

24. 4. **Zájezd na FLORU Olomouc**

- s prohlídkami Mladečské jeskyně, výstavy květin FLORA Olomouc a kaple na Svatém kopečku u Olomouce.

23. 5. **Zájezd na Mělnicko**

- s prohlídkami muzea Škoda Auto Mladá Boleslav, zámku a města Mělník, lázní Toušeň a skanzenu v Přerově nad Labem.

13. 6. **Zájezd na Kmočův Kolín**

- s prohlídkami Národního hřebčína v Kladrubech a přehlídky dechových kapel v Kolíně.

Srpen **Zájezd do polských Wamberzyc**

- s prohlídkami města a nákupního střediska v Klodzku, kostela a poutního místa ve Wamberzycích a města Broumova. Datum bude ještě upřesněno.

Září **Zájezd do Litoměřic**

- prohlídka výstavy Zahrada Čech – jablko roku. Datum bude rovněž ještě upřesněno.

Čtvrtletně **Nákupní zájezdy do polské Kudowy Zdroje**

- každé čtvrtletí bude organizován jeden zájezd, termíny a poplatek budou upřesněny.

V každém zájezdu je uvažováno s večeří, cena za účastníka obsahuje dopravu, výši vstupného do jednotlivých zařízení sdělíme po jejich dojednání.

Přihlášky se zaplacením zájezdů bude přijímat prodejna textilu IRTEX Smiřice.

Přeji vám všem bohaté prožitky z našich výletů !

Ve Smiřicích 15. ledna 1999

Opletal Vladislav

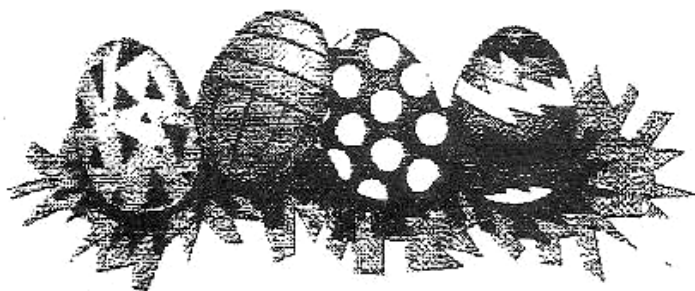
30.-31.3.1999 od 10 do 18 hodin

VELIKONOČNÍ VÝSTAVA

v budově SOUTP ve Smiřicích

Co uvidíte :

- lidové velikonoční a předvelikonoční tradice
- ukázky slavnostních tabulí
- prodej cukrářských a kuchářských výrobků
- kavárna
- příprava míchaných nápojů a flambovaných pokrmů

INFORMACE Z KULTURY

- 16. 4. – od 19,00 hod.** Večer povídání s Ladislavem Potměšilem, hercem divadla Na Vinohradech alias majorem Maisnerem z filmové série „Byl jednou jeden polda“.
- 19. 4. – od 8,30 a od 10,00 hod.** – O ševci Kubovi – pohádka pro mateřskou školu.
- 14. 5. – od 19,30 hod.** Divadelní představení „Štika k obědu“ – komedie o 2 dílech.
Hrají: Květa Fialová, Naďa Konvalinková, Libuše Švormová a Václav Postránecký.
- 17. 5. – od 19,00 hod.** Koncert kapely FLERET – skvělá kombinace valašské folklórní melodiky s rockovou dravostí. Kapela vystoupí s královnou lidovek Jarmilou Šulákovou.
- 28. 5. – od 8,30 a od 10,00 hod.** – pohádka pro mateřskou školu.

Vloni se ve Dvoraně uskutečnil poprvé kurs tance a společenské výchovy a setkal se s dobrým ohlasem. V září bude zahájen další kurs. Taneční začnou v září a prvním krůčkům na parketu tady budou přihlášené vyučovat Jana a Stanislav Krtíčkovi. U těchto kursů se vyskytuje jen jeden problém – nepoměr mezi počtem dosud přihlášených chlapců a dívek. Zatímco slečen je už šestnáct, z hochů mají zatím zájem pouze dva. Chlapci neváhejte – přihlášky přijímá MĚKS Smiřice.

Ludmila Trávníková, Městské kulturní středisko

AKTUALITY

Bude odstraněn jeden velký hřích na přírodě nedaleko Smiřic?

Při jednom námětu na procházku jsem čtenáře vyzval k obhlídce okolí směrem k Číbuži. Procházka měla vést i kolem skládky odpadů v prohlubeninách vzniklých vytěžením písku. Kdo se na tuto skládku někdy podíval, určitě potvrdí, že pohled na tu hrůzu byl otřesný – jaký nepředstavitelný nepořádek lidé vyprodukují. Část této skládky už byla zakryta materiálem vytěženým při budování biocentra Obora. Než se u příjezdových cest objevily uzamčené závory, u bývalých písníků se hromadily další a další hromady suti z bouraček, starého nábytku, nádobí, ledniček, televizorů, starého textilu, obuvi atd.

V minulém roce bylo představiteli akciové společnosti Povodí Labe a referátu životního prostředí okresního úřadu projednáno řešení technické rekultivace bývalé skládky v písničku na katastrálním území obce.

Kdysi tam JZD Smržov dobývalo písek do hloubky osmi až deseti metrů, to je k hladině spodní vody. Podle RNDr. Miroslav Krejzlíka, vedoucího oddělení ekologie referátu životního prostředí OkÚ, „byla těžba písku v této lokalitě řádně schválena, po jejím ukončení se počítalo s následnou rekultivací. Došlo však k tomu, že po naplnění městské skládky v Ruseku potřeboval Hradec Králové nové úložiště komunálního odpadu a představitelé bývalého kraje, okresu a města rozhodli o umístění deponie do tohoto místa“.

Paní Miloslava Kutíková z Obecního úřadu ve Skalici, pod nějž Číbuz spadá, si vzpomněla, jak v roce 1990 přijeli ing. Vlček, ing. Dvořák a ing. Moupic a na veřejné schůzi místní lidi přesvědčili o nezbytnosti zřízení skládky. Občané o nic takového nestáli, měli sepsanou petici, ale to nepomohlo. Je pravda, že za ukládání odpadu obec dostávala určitá procenta z poplatků.

Tehdejší přímo zoufalé rozhodnutí působí potíže i poté, co byla v roce 1996 skládka oficiálně uzavřena. Podle dr. Krejzlíka byla zkoumána možnost sanace této a dalších velkých skládek v okrese, ale vše je mimo finanční možnosti. Rozbory vody v okolí ukazují, že zamoření benzenem, xylemem, toluenem a amoniakem 150 metrů od skládky výrazně klesá. Pokud nebudou přibývat další odpady, když bude skládka zavezena přírodním materiálem a ozeleněna, vše by mělo být dáno do pořádku. Mělo by se tak stát do konce letošního roku.

Dostatkem materiálu může v tomto případě pomoci Povodí Labe, a. s., které hledalo vhodný prostor pro ukládání nánosů, který se začal těžit u labského jezu v Předměřicích nad Labem. Mělo by dojít i na těžbu u jezu ve Smiřicích. V naplaveninách Labe je dostatek humusu a vegetace v nich roste spontánně. Mezi zahrádkáři byl o tyto naplaveniny vždy velký zájem. Povodí Labe počítá s tím, že by v písničku umístili zhruba 80 až 100 tisíc kubíků materiálu.

Po zavezení bude terén urovnán, oset trávou a osázen stromy. Pěstování zemědělských plodin by na tomto místě z pochopitelných důvodů nebylo vhodné.

Cukrovar postupně mizí

Demolice cukrovaru pokračuje a postupně mizí střechy a zdi cukrovarských budov (letos to je 141 roků od zahájení provozu). Ve Zpravodaji jsme už dvakrát psali o úspěšné firmě Natalie Original, která v jedné z budov bývalého cukrovaru podniká – šije moderní šaty hlavně pro cizinu. Bourání sousedních budov pokračuje tak intenzivně, že firmě Natalie Original přináší samé problémy: narušená statika budovy, porušená střecha, létající cihly, plechy a střepiny, prchající myši... To vše bylo nepříjemné pro ženy u šicích strojů. Když byl porušen přírodní transformátor, dílna byla bez elektřiny. Majitel Chris Kissias vyvolal mnohá jednání, aby zajistil bezpečnost svých zaměstnanců a možnost pokračovat ve svém podnikání – narážel však jen na neochotu a nepochopení.

Z bývalé cukrovarské kotelný už zbyl jenom komín. Na jeho spodku je možno ještě přečíst návod pro obsluhu kotlů. Nabádá, jak je třeba kotle obsluhovat, aby bylo spalování co nejúčinnější a nejehospodárnější. Posuďte sami (téměř i stejným písmem – ve skutečnosti je cihlově červené):

**Málo a často přikládej,
hradítka přivírej,
na vodu pozor měj,
pořádku vůbec dbej!**

Vezme si naše radnice příklad z Černožic a Holohlav?

Obecní úřad v Černožicích prověří, kteří občané mají u firmy Rund zaplacen odvoz odpadků z popelnice. Pokud občan popelnici neplatí, bude muset prokazatelně dokázat zneškodnění odpadu na povolené skládce, nebo předložit potvrzení o převzetí odpadu oprávněnou osobou.

Osud osiřelého staveniště čističky a bioplynové stanice je stále nejistý

Břemena povinnosti dokončit stavbu čističky odpadních vod objektu bývalé smiřické velkovýkrmny prasat se rozhodla zbavit s. r. o. Ekopork.

Společnost tvořily čtyři subjekty, které z pohledu výroby, zpracování a distribuce vepřového masa představovaly skoro ideální spojení. V úvahu připadaly masokombinát Skaličan, královéhradecká a. s. CEREa a dvě soukromé osoby.

Do výstavby čističky odpadních vod bylo dosud investováno asi 95 miliónů korun a objekt je zhruba z 90 % dokončen. Potřebná technologie už byla rovněž nakoupena. Čistička byla projektována v parametrech, odpovídajících 60 tisícům tun roční produkce vepřového masa. Šlo o výzkumný úkol zemědělské akademie, schválený vládou. Zařízení mělo sloužit rovněž okolním chovatelům prasat, s nimiž o tom byly uzavřeny dohody.

Stavební práce však byly zastaveny v roce 1993, kdy investorovi, jímž byl státní statek, došly provozní prostředky. Někdejší gigant je prázdný a budoucnost celého areálu je ve hvězdách.

Dodavatelské organizace: Chemoprojekt Praha, a. s. a Dopravní stavby Olomouc IES, s.r.o. byly ochotny dílo dokončit, avšak jen z provozních prostředků se stavba dobudovat nedá. „Dokončení čističky by si vyžádalo 85 až 90 miliónů korun. Naše společnost požádala o snížení kupní ceny nedokončené stavby, ale nestalo se tak. Také technologické zařízení je již zastaralé a její repasování by stálo dalších asi 7 miliónů korun. Celkově by nás čistička stála kolem 190 miliónů korun a ty nemáme. Proto jsme podali návrh na konkursní řízení naší společnosti k 30. březnu 1998,“ konstatoval ing. Luboš Hrubý ze společnosti Ekopork. Město vlastní čističku odpadních vod má, a proto o čističku při bývalém gigantu nemá zájem. Dokončení výstavby čističky by mělo smysl jen v případě, že by se v bývalém gigantu obnovil velkochov prasat – zamezilo by se šíření nepříjemného zápachu do okolí. V našem katastru stojí drahý pomník socialismu.

Vole, kup si popelnici!

Ceduli s nápisem „Vole, kup si popelnici!“ umístil někdo vloni v příkopu u silnice z Holohlav do Habřiny. Hned vedle byla hromádka odpadků, které sem někdo vyhodil. Těžko říci, co tam bylo dříve.

Nemusíme jet zrovna z Holohlav do Habřiny. Můžeme jet kterýmkoliv směrem a v příkopech můžeme spatřit přímo nepředstavitelný nepořádek. Spoustu cest takhle olemovali šikulové, kteří celkem správně milují doma pořádek. Co jim ale doma překáží, to bez rozpaků vyvezou kamkoliv.

Někdy je to až těžko pochopitelné, proč se s odhozením některých věcí někdo obtěžuje až za město (vesnici), když už mnohé z těchto věcí je možno legálně uložit do kontejnerů, sběren apod. Možnosti uložení všech odpadů jsou uvedeny v tomto čísle Zpravodaje na str. 4 a 5.

Mnohé kouty české krajiny tak nyní hyzdí nepočítané množství černých skládek. Některé se vrší přímo vedle tabule zakazující skladování odpadů pod pokutou. Řešením rozhodně nebude jen umísťování cedulí s hověším oslovením.

Smiřickým fotbalistům se v této sezoně nedaří

Když se smiřičtí fotbalisté probíjeli do 1. B třídy, dosahovali v ní pěkných výsledků, bojovali na čele tabulky a útočili i na 1. místo. V poslední sezoně se jim už tak nedaří a po podzimním kole skončili v dolní polovině tabulky.

Následující článek byl upraven z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů – byla vymazána data narození a adresy dětí a přesná data sňatku a bydliště snoubenců.

Z MATRIKY MĚSTSKÉHO ÚŘADU

Děti

narozené v období od 1. prosince 1998 do 28. února 1998:

1. s trvalým bydlištěm ve Smiřicích a v Rodově:

Daniel Hovad
Daniel Hladík
Radka Olahová
Filip Kočka
Jiří Sedláček
Jan Mráz

David Ryba
Kristýna Martinová

2. s trvalým bydlištěm v Holohlavech:

Marie Kolenová
Adéla Cisárová
Jakub Cisár
Anežka Skořepová

Sňatky

uzavřené v obřadní síni Městského úřadu ve Smiřicích
v období od 1. prosince 1998 do 28. února 1999:

prosinec 1998	Nguyen Quan Lap Petra Rývová
leden 1999	Roman Šedivka Monika Šedivková Jan Dosedla Jolana Frýdlová Gabriel Bena Petra Šerešová

Církevní sňatek uzavřený v děkanském kostele sv. Jana Křtitele v Holohlavech:

5. 12. 1998	Pavel Smola Ilona Tomková	Černožice Jaroměř
-------------	------------------------------	----------------------

ZLATÁ SVATBA v obřadní síni Městského úřadu ve Smiřicích:

19. 12. 1998	Augustin Brož Ludmila Brožová	Holohlavy
23. 1. 1999	Jan Voltr Věra Voltrová	Holohlavy
30. 1. 1999	Slavomír Cejnar Ludmila Cejnarová	Smiřice

Při příležitosti významného životního jubilea přejeme do dalších let života hodně zdraví a životní pohody.

BLAHOPŘEJEME

jubilantům z období od 1. prosince 1998 do 28. února 1999:

Jubilanti ze Smiřic a z Rodova:

94 let	PhMr. Stříbrná Stanislava	Smiřice, Gen. Govorova 553
92 let	Bittnerová Růžena	Smiřice, Mlýnská 109
85 let	Janková Jiřina	Smiřice, Zemanova 85
	Pospíšilová Růžena	Smiřice, Nývltova 209

Jubilanti z Holohlav:

80 let	Čapková Marie	Holohlavy, Na Státní 99
---------------	---------------	-------------------------

Z NAŠICH ŘAD ODEŠLI

v období od 1. prosince 1998 do 28. února 1999:

1. občané, kteří měli trvalé bydliště ve Smiřicích a v Rodově:

Kopáčová Božena	Smiřice, Nývltova 310	nar.: 1936	zemřeli: 9. 12. 1998
Píkola Josef	Smiřice, Hankova 60	1927	10. 12. 1998
Tomáška Eliáš	Smiřice, Cukrovarská 515	1939	12. 12. 1998
Michková Růžena	Smiřice, Cukrovarská 502	1915	12. 1. 1999
Košťál Josef	Smiřice, Gen. Govorova 557	1913	31. 1. 1999
Erban Karel	Rodov 5	1943	16. 2. 1999
Marek Josef	Smiřice, Ohrady 337	1936	27. 2. 1999
Jiskra Josef	Smiřice, Ohrady 311	1914	28. 2. 1999

2. občané, kteří měli trvalé bydliště v Holohlavech:

Rychtera Jaroslav	Holohlavy, Na Lávkách	nar.: 1925	23. 12. 1998
Hejčmanová Božena	Holohlavy, U Trati 144	1911	9. 1. 1999
Bezvodová Kateřina	Holohlavy, Smiřická 27	1910	30. 1. 1999
Řeháková Marie	Holohlavy, Na Státní	1912	18. 2. 1999

Za OÚ Holohlavy
(VV)

Stanislava Klimešová
matrikářka

JEDNA PANÍ DOVÍDALA ...

... že v bývalém sále dlouholetého smiřického kina (naposledy kina Máj) se prý bude prodávat nábytek .

... že v minulém čísle Zpravodaje bylo povídání o mistryni světa v aerobiku pí Olze Šípkové a že jistě všichni znáte představitele Draculy – zpěváka Daniela Hůlku. Daniel Hůlka se přiznal, že v 18 letech chodil s Olgou – tehdy ještě se 17letou Olgou Svatoňovou.

Jak také vznikala naše příjmení

(3. pokračování)

Pan učitel Matějka nás už ve dvou pokračováních (ve 3. a 4. čísle 1995) seznámil s tím, jak vznikala příjmení na Smiřickém panství – v našem smiřickém regionu. Tentokrát vás zvu já k dalšímu pojednání o jménech a příjmeních.

Lidé bývali nejdříve označováni pouze jedním jménem. I toto jméno mělo původně označovat člověka podle jeho zařazení do společenského života, přírody, vystihovalo jeho skutečné, domnělé nebo chtěné vlastnosti tělesné i duševní. Svým jménem byli lidé buď přímo a nebo nepřímo přirovnáváni ke zvířatům či přírodním jevům, nebo jménem byl vyjadřován vztah k lidem, přírodě, bohům nebo bohu a k veškerému okolnímu světu.

Nejstarší osobní jména na našem území byla původu slovanského. Vyjadřovala vznešené představy, přání, osudové věštby a touhu po kladných vlastnostech. Potom např. jméno Václav znamenalo „více slávy“, Vojtěch – „těšitel voje“ apod.

S rozvojem styků našich předků s cizinou – zvláště po příchodu křesťanství – k nám začínala pronikat i jména cizího původu. Byla původu hebrejského (biblická), řeckého, latinského, německého a v menší míře i odjinud. I tato jména vyjadřovala většinou podobné vlastnosti jako jména slovanská. Např. hebrejsky Jan = bůh je milostiv, řecky Kateřina = čestná, cudná, germánsky Ludvík = slavný bojovník apod.

Na pojmenování osob měly vliv zvláštnosti dobové, místní i národní. Původní jména byla s příchodem křesťanství nahrazena „křestním jménem“. To sloužilo velmi dlouho jako jediné pojmenování člověka. Až do 18. století byly různé rejstříky osob uspořádány hlavně podle křestních jmen.

Počet obyvatel postupně narůstal. Rozlišování lidí jen podle jména (křestního jména) přestávalo stačit. Prvního rozlišení lidí se dosahovalo používáním obměny jmen. Např. jméno Bartoloměj dostávalo podoby: Bárta, Bartoš, Barták apod.

Ve 13. století se začala objevovat vedle osobních jmen i další označení osob – *přízvisko, příjmi* – „bylo při jméně“. Dobře se to dá sledovat z urbářů panství ve 14. až 16. století. Z urbářů Smiřického panství nám to už ve dvou pokračováních pěkně přiblížil p. uč. Matějka.

Ve vývoji příjmení se v českých zemích výrazně uplatňovaly rozdíly společenské (sociální) i časové. V nejstarších zápisech se nejhojněji nacházejí šlechtická dvoujmení. Šlechtická *příjmi* (*přízviska*) bývala odvozována většinou od osobních jmen a znaků majících nejčastěji původ ve jménech osobních a místních. Místní jména bývala obměňována nebo zkracována. Velká část

šlechtických *příjmí* bývala odvozována z erbů, z neheraldických jmen (ptáků i jiných živočichů), z označení osobních vlastností i zaměstnání. V šlechtických kruzích býval kladen důraz na jméno a *příjmí* (*přízvisko a později příjmení*) vyjadřovalo pokrevní, majetkové i společenské tradice. Proto i v dějinách Smiřic je mezi majiteli zdejšího panství např.:

Eliška ze Smiřic,
Žofka z Dobrušky (její manžel byl Petr z Kosti),
Václav Smiřický ze Smiřic,
Kateřina z Miletína,
Mikuláš mladší Trčka z Lípy a z Lichtenburku,
Vilém Trčka z Lípy,
Matyáš hrabě Gallas,
Václav Vojtěch ze Šternberka na Zelené Hoře,
Jan Václav hrabě z Paaru...

Markvart z Vartenberka a ze Žlebo,
Beneš z Choustníka,
Jan a Hynek Smiřičtí,
Hašek Střížek z Lužan,
Johanka Kroměšínová z Březovic,
Jan Jetřich starší ze Žerotína,
Isabella Magdalena ze Šternberka,
Marie Terezie ze Šternberka,

Podívejme se k našim sousedům. Např. jako první doložený majitel Holohlav byl Pusta z Pardubic. V Černožicích je na začátku 14. století uváděn na místní tvrzi a statku Stibor z Černožic. V našem sousedním Rodovu jsou ve stejném století připomínáni Milota z Rodova a Petr ze Sendražic. Z Rodova pocházel i známý alchymista Bavor Rodovský. Později Rodov vlastnili např. i Heřmanští a Kordulové ze Sloupna. V historických záznamech se dočteme, že roku 1533 prodal Habřinu Aleš Rodovský Mikuláši Trčkovi z Lípy. Mezi majiteli Sendražic najdeme Ondřeje ze Sendražic a Mikuláše Sendražského. A ještě jeden příklad ze vzdálenější Hořiněvsi. Tu obdržel na začátku 17. století Jan Purkart Kordule ze Sloupna. Po něm ji vlastnil slavný vojevůdce Albrecht z Valdštejna. Ještě později patřila Hořiněves Janu Michalovi Šporkovi z Kuksu.

Občanská dvoujmení měšťanů a venkovanů se ve 14. století objevují jen zřídka. Zvláště z dob husitských se v zájmu častějších společenských styků začala používat *příjmí* – bývala proměnlivá a nebyla dědičná: Matěj řezník, Štěpán syn Havlů, Jakub jinak Kuba Vaňků (místo „jinak“ bývalo používáno latinské „alias“ a nebo se používalo české „řečený“), Václav Pernikář řemesla truhlář apod.

Na venkově se *příjmí* začala měnit v dědičná v 17. století a později. Zalistujme ve dvou předcházejících Zpravodajích, kde je dobře popsáno, jak vznikala *příjmí* právě v této době na Smiřicku.

Teprve koncem 18. století začala vznikat příjmení v dělnické vrstvě. Vznikala příjmení, která měla přímou souvislost se zaměstnáním: Kolář, Kovář, Krejčí, Kožešník, Mlynář, Muzikant, Řezníček, Sládek, Tesař, Zámečník apod.

Po třicetileté válce se začaly organizovat městské a vrchnostenské kanceláře. *Příjmí* se začínají ustavovat jako **dědičná rodová příjmení** a vznikají **matriky**. Tento dlouhodobý proces ustalování příjmení byl završen v josefínské době právními zásahy. Císařský dvůr měl zájem na přesné evidenci obyvatel, kterou mohla přinést pouze zákonná úprava. Důsledné používání rodových jmen, tj. příjmení se začalo zavádět při příležitosti úprav matrik v roce 1772 a 1779. Definitivně vyřešil tuto otázku patent císaře Josefa II. ze dne 1. 11. 1780. Židovskému obyvatelstvu bylo používání příjmení nařízeno patentem ze dne 23. 6. 1787 (s platností od 1. 1. 1788). Zapisováním jmen a příjmení do matrik se zabýval i všeobecný občanský zákoník. Základním právním ustanovením se posléze stal dekret dvorské kanceláře č. 16255, část 83 sbírky prováděcích zákonů z 5. června 1826. Pravomoc měnit jména byla tímto dekretem přenesena na zemské politické úřady.

Původ a vývoj příjmení konkrétního rodu (rodiny) bývá předmětem zájmu některých rodin. Sledovat „rodokmen“ určitého rodu – rodiny není nijak jednoduché. Je třeba navštívit archivy

(např. až v Zámrsku), prostudovat matriky, urbáře apod. Potíž je většinou v tom, že tyto dokumenty bývají psány často latinsky nebo německy. Ještě větší nepříjemností bývá nečitelný rukopis. Zájemce o studium svého rodokmenu si musí uvědomit, že shoda příjmení ani zdaleka nemusí znamenat příslušnost ke stejnému rodu. Naopak zakladatelem rodu mohl být někdo s odlišným příjmením. (Pokud byste se chtěli zajímat o váš vlastní rodokmen, to už by byl pouze váš problém.)

O JMÉNECH UŽÍVANÝCH V ČESKÉM NÁRODĚ

V české národní společnosti se v současné době užívá více než tisíc jmen. Jsou to jednak jména původu českého a šíře slovanského – je jich z celkového počtu asi 30–35 %, jednak jména původu neslovanského – 65–70 %.

Početní poměr jmen slovanských a neslovanských je tradičně stabilizován a během vývoje se příliš nemění. Jména slovanského původu pocházejí převážně z období slovanského dávnověku; doplněna byla v období národního obrození a převzetím z jiných slovanských jazyků. Jsou to nejčastěji jména, ve kterých je základem či jedním ze základů slova část slav, mir, mil, rad, voj, mysl, bor, boř, drah, jar, vlad, květ, věr, lib, lub, svat aj. – Stanislav, Slavomír, Slavěna, Miroslav, Jaromír, Vladimír, Miloslav, Milan, Milena, Radoslav, Ctirad, Radim, Radka, Vojtěch, Bořivoj, Přemysl, Drahoslav, Drahuše, Jaroslav, Jarmila, Vladimír, Vladěna, Květoslav, Květa, Věroslav, Věra, Lubomír, Luboš, Libuše, Svatopluk, Svatava aj.

Z jiných slovanských jazyků do češtiny přešla jména jako Dušan, Zoran, Světlana, Ljuba. Prostřednictvím slovanských jazyků k nám pronikla i některá jména neslovanská, např. přes ruštinu severský Oleg a Igor a latinská Taťána. Jména neslovanského původu k nám začala pronikat s rozvojem mezinárodních styků našich předků s cizinou, především s příchodem křesťanství, dále v důsledku válek, obchodních styků, mocenské politiky a cestování našich panovníků do ciziny a v neposlední řadě prostřednictvím cizích kulturních vlivů.

Cizí jména si naši předkové velmi brzy přizpůsobili hláskově, tvarově i pravopisně češtině, krátili je a obměňovali, stejně jako jména domácí, takže původní cizí podoba je často velmi zastřena (např. Jiří pochází z řeckého Georgios, Alžběta z hebrejského Elíšébah). Pod vlivem všestranně se rozvíjejících mezinárodních styků se jména v současné době stávají mezinárodními; také do češtiny průběžně pronikají stále nová cizí jména.

Jména neslovanského původu u nás užívaná, jejichž příklady dále uvádím jen ilustrativně, jsou především původu hebrejského – Jan, Jakub, Adam, Michal, Anna, Eva, Zuzana, řeckého – Alexandr, Filip, Štěpán, Barbora, latinského – Marek, Lukáš, Pavel, Magdaléna, Klára, Lucie. Z germánských jazyků k nám přišla jména z němčiny – Jindřich, Rudolf, Robert, Karel, Olga, Adéla, z angličtiny – Eduard, Alfréd, a ze severských jazyků – Nora, Dagmar. Z románských jazyků se k nám dostala jména francouzská – Iveta, Andrea, René, Denisa, italská – Alois, František, Sandra, španělská – Izabela. Méně k nám pronikla jména keltská – Oskar, Brigita, Artur, Alan, a jména z maďarštiny – Tibor, Ilona, Marika.

V poslední době se u nás objevují i jména z jazyků orientálních. Původ osobních jmen je třeba hledat ve jménech obecných. Znamená to, že každé jméno mělo svůj výchozí obecný význam. Ten je u některých jmen slovanského původu dodnes patrný. Většinou poznáme, že první část jména Miroslav nějak souvisí s „mírem“ a druhá se „slávou“ a jméno se můžeme pokusit, vcelku správně, vyložit jako „ten, kdo slaví mír; slavný mírem“.

U většiny cizích jmen je jejich výchozí význam pro laika dnes již neprůhledný. Málokdo asi ví, že třeba Jiří znamenal „zemědělec“, Tomáš že je „dvojče“, Pavel zase „malý“, Kateřina – „čistá,

cudná“, Richard – „mocný, tvrdý vládce“, Silvie – „žena z lesa“, Zuzana – „lilie“, Markéta – „perla“ apod.

Lidé si tedy obvykle vybírají jména podle jiných hledisek než je původ a výchozí význam jména. Významnou úlohu mívají při volbě jména zpravidla rodinné vlivy a tradice; v některých rodinách se např. jedno a totéž jméno dědí z pokolení na pokolení. Důležitý vliv mají také jazykové okolnosti. Někteří rodiče např. kladou důraz na to, aby jméno mělo český, národní charakter. Jako taková naši občané hodnotí nejen jména původu českého, resp. slovanského, ale i jména neslovanská, která jsou u nás již několik století užívaná a vžitá (Jiří, Pavel, Kateřina, Marie). Jiní rodiče naopak volí jména mající cizí charakter, u nás méně obvyklá (René, Žaneta). Nemalý vliv na volbu jména má i zřetel k jeho formě, délce, hláskové skladbě i pravopisu.

Značnou úlohu má při volbě jména i jeho dobová obliba, snaha pojmenovávat podle domácích a zvláště zahraničních osobností, známých z veřejného života kulturního, sportovního i politického, z filmu, literatury, televize, rozhlasu i populární hudby, podle umělců i postav z jejich děl. Jména jsou tedy jistým svědectvím doby, v jejich výběru se odráží jak život soukromý, tak i veřejný s celou svou mnohostranností a pestrostí.

V každé zemi je však řada jmen, která módním vlivům odolávají a jsou oblíbena téměř pořád. V současné žijící populaci jsou u nás nejrozšířenější z mužských jmen Josef, Jiří, Jaroslav, Jan, Miroslav, František, Pavel, Milan, Václav, Ladislav, Vladimír, Karel, Zdeněk, Stanislav, v mladší generaci k nim přistupují Petr, Michal, Tomáš, Roman, Marek, Radek aj.

Z ženských jmen jsou v celé žijící populaci nejvíce zastoupena jména Marie, Anna, Jana, Eva, Helena, Věra, Hana, Alena, Božena, Ludmila, Marta, Jaroslava, Jarmila, Zdeňka, v mladší generaci se k nim přiřazují Zuzana, Lenka, Martina, Petra, Monika, Kateřina, Lucie, Veronika aj. Zkušenost říká, že dobře je zvoleno takové jméno, které není ani příliš rozšířené, módní a „opotřebované“, ani nadměrně neobvyklé a nápadné.

Co se dá vyčíst ze smiřické matriky?

Zajímáme-li se o jména, můžeme si zde uvést, která jména se vyskytují ve Smiřicích nejčastěji a která naopak třeba jen jednou. Nejdříve jména podle četnosti výskytu:

Jiří	119	Jaroslava	45	Roman	22	Ondřej	16
Josef	113	Lenka	43	Stanislav	22	Ivana	16
Marie	106	Petra	42	Veronika	21	Iveta	15
Jana	93	František	42	Jiřina	20	Marta	15
Jan	85	Vladimír	38	Miloslava	20	Michaela	15
Petr	85	Alena	38	Helena	19	Milada	15
Jaroslav	72	Lucie	37	Monika	19	Eliška	14
Zdeněk	66	Ladislav	36	Zuzana	19	Jaromír	14
Martin	59	Michal	35	Irena	19	Stanislava	14
Věra	58	Miroslav	35	Libuše	19	Jakub	13
Hana	58	Ludmila	35	Vladislav	18	Miluše	13
Pavel	58	Lukáš	31	Vlasta	18	Miroslava	13
Tomáš	58	Jitka	31	David	18	Pavla	13
Eva	55	Renata	29	Jarmila	17	Šárka	13
Karel	54	Božena	29	Radek	17	Aleš	12
Zdeňka	52	Martina	27	Růžena	17	Marek	12
Václav	52	Dagmar	24	Marcela	17	Miloš	12
Anna	48	Kateřina	22	Miloslav	16	Pavčina	12

Blanka	12	Daniel	7	Kristina	5	Emil	3
Bohuslav	11	Denisa	7	Ladislava	5	Erika	3
Dana	10	Drahomíra	7	Margita	5	Ingrid	3
Markéta	10	Jindřich	7	Vladimíra	5	Josefa	3
Milena	10	Jolana	7	Anežka	4	Kristýna	3
Tereza	10	Jozef	7	Antonie	4	Květoslav	3
Iva	10	Oldřich	7	Bohumila	4	Marcel	3
Klára	9	Olga	7	Bohumír	4	Marian	3
Květoslava	9	Radka	7	Dominika	4	Naděžda	3
Luděk	9	Simona	7	Filip	4	Nikola	3
Romana	9	Soňa	7	Kamil	4	Radomír	3
Štefan	9	Danuše	6	Květa	4	Radovan	3
Bohumil	9	Ivo	6	Leona	4	Sabina	3
Andrea	8	Jindřiška	6	Libor	4	Silvie	3
Antonín	8	Karolína	6	Maria	4	Slavomír	3
Emilie	8	Robert	6	Miluška	4	Svatopluk	3
Gabriela	8	Daniela	6	Radmila	4	Štefannia	3
Květuše	8	Ilona	6	Terezie	4	Štěpánka	3
Lubomír	8	Adéla	5	Vladislava	4	Tibor	3
Luboš	8	Alžběta	5	Zbyněk	4	Viera	3
Rudolf	8	Daniela	5	Zlata	4	Vlastimil	3
Vojtěch	8	Dušan	5	Adam	3	Vlastislav	3
Vratislav	8	Hedvika	5	Blahoslav	3	Zlatuše	3
Aneta	7	Ivan	5	Blažena	3		
Barbora	7	Kamila	5	Danuška	3		

Je mezi uvedenými jmény i to vaše? Příště bude uvedeno pokračování přehledu dalších jmen – je ještě mnoho jmen, která se vyskytují pouze 2x a ještě více jmen, která najdeme ve směřické matrice jen jednou.

Ve Směřicích bychom v matrice napočítali celkem 374 různých jmen – ženy mají pestřejší výběr, vyskytuje se celkem 221 různých jmen – u mužů je to jen 153 různých jmen.

V přehledu může být určitá nepřesnost, protože se lidé stěhují, umírají a rodí se.

(mv)

druhá největší pojišťovna na pojistném trhu přijme do trvalého pracovního poměru

OBCHODNÍ ZÁSTUPCE

pro prodej občanských produktů v regionu
Hradec Králové, Nový Bydžov a Chlumeck nad Cidlinou

Požadavky: samostatnost, komunikativní schopnosti, odpovídající vystupování, odpovědnost

Písemné přihlášky s profesním životopisem zasílejte na adresu:

Česká Kooperativa a.s., tř. Míru 94, 530 02 Pardubice

Kontaktní osoba: paní Petriláková, tel.: 040/6890272

Česká Kooperativa pojišťovna a.s. nabízí:

- ✦ životní, úvěrová a úrazová pojištění
- ✦ pojištění léčebných výloh v zahraničí a cestovní pojištění
- ✦ havarijní pojištění motorových vozidel občanů
- ✦ pojištění domácností, rekreačních chat a chalup, rodinných domků
- ✦ důchodové připojištění

Kontakt:

- ✦ kancelář Chlumeck nad Cidlinou, Klicperovo nám. 62/1, tel.: 0448/595947
- ✦ kancelář Hradec Králové, S.K. Neumanna 1257, tel.: 049/36634

Popravy ve Smiřicích?

Nejdříve si přečtěte, co napsal Josef Zeman ve svém díle Z pamětí Smiřic n/L. v kapitole „Popravy a tresty“:

O surovém právu útrpném není ve Smiřicích nikde zmínky. Za to jsou písemné doklady o hrdelním právu. Rozsudek, z něhož nebylo odvolání, vynášel president a rada nad apelacemi na hradě pražském. Po publikování ortelu vykonána poprava. Šibenice či „spravedlnost“ ze šesti sloupů sestávající stála v nynější Liebigově třídě (Pozn.: *dnes Hradecká ulice – popravčí místo bylo někde v místě dřívějšího nového Dřevotvaru – nyní fy Old Phine Shop*). (V gruntovní knize z r. 1775 čteme, že císař František I. „skrže dvůr a přes pastviště zderazská po kopaninách podle stínadel na hatě a Smiřicemi do Opočna na honbu jeti ráčil“.)

Jednu popravu, o níž se zachoval zápis, vykonal kat z Dobrušky, jindy mluví se o katu smiřickém. Roku 1738 poznamenáno, že Josef Nezbeda, kat smiřický, žádá za panské dříví. Jiná poznámka praví, že roku 1763 Nezbeda svou katovnu prodal Janu Pírkovi a sám si vystavěl chaloupku „na štěpnici“. Po smrti katovně i ženy jeho chaloupka se rozházela, „protože blízko obecních stodol stála a že by tam po straně lid cizí a podezřelý přechovávat se mohl“. Nebylo katovny také potřebí; byloť již roku 1754 hrdelní právo ze Smiřic vyzdviženo a přeneseno do Hradce Králové.

O popravách a rozsudcích jsou zachovány tyto zprávy:

Roku 1725 dne 18. srpna odpraven matkovrah Pavel Skrovný „pro spáchaný mord, tedy tak těžké a pohoršlivé provinění své. Pro strach a výstrahu jiným, sobě ku zaslouženému trestu byl při vyvedení z radního domu v pravý prs rozpálenými kleštěmi uštknut, pak mečem na hrdle ztrestán katem dobrušským“.

Třetího máje 1727 Jan Michek odpraven „in puncto Latrocinsi“ (loupežná vražda). Byl s něho řemen řezán, pak k potupě do hovězí kůže zašit a na popravní místo smýkán, tam s hůry dolů kolem lámán, do kola vpleten a do povětří vyzdvižen.

Roku 1731 odsouzení byli apelací na hradě Pražském Mikuláš Vostrý na hrdle provazem a Alžběta Voláková mečem.

Roku 1732 vynesla rada nad apelacími za Karla hraběte z Kolovrat a Frydricha z Lichtenberku rozsudek v češtině zubožený: „Měvše se od práva města Smiřic Václava Zilvara, Dorotu Zilvarovou, Magdalenu Klankovou, Václava Klanku, Magdalenu Zilvarovou, Václava Svobodu a Jiřího Těmína při témž právě pro kacířstvo vězením zjištěných, spolu s dobrovolným jejich vyznáním se týkající odeslanou žádost a otázku o svém pilném a bedlivém povážení, na ni toto naučení dávají a z práva nacházejí, že naddotčení zločinci čtvrtletním obecním v železích a poutech vykonat majícím dílem (t. j. prací) potrestání býti mají, vše podle práva.“

Roku 1754 měl býti Matěj Sláma řetězem spravedlnosti přituzen a provazem na hrdle potrestán; otec jeho měl v domě kázním k práci býti přinucen, ale oba vzali odvolání skrže právního přítele, syndika Saltenwolfa z Jaroměře a dočkali se příznivého vyřízení; poprava změněna v kázní dům. Provinili se ex capite abigeatus, respective restationis (krádeží).

Mravopočestnost byla žádána bezvýjimečně a přestupky proti ní kárány citelně rychtářem, vrchností i samými spoluobčany. Lid tupil nešťastnou, která stojíc na pranýři (u kostela), musila volati na kolemjdoucí: „Vítám vás do kostela – já jsem se dopustila.“

Přísně také byli trestáni ti, kdož křivdili právu a urazili vrchnost. Nejmnějším byl asi trest, musil-li provinělý podepsati revers, že se více urážky nedopustí. Tak roku 1782 Fr. Lužnička podal revers: „Tak, jakož náš městský protokol poukazuje na mou chybu, uznávám a na budoucnost se

zavazují: kdybych buď kdekoli tím nejmenším pohaněním buď práva rychterního neb celé obecnosti městyse Smiřic ublížil, vyměřené spravedlnosti se podrobuji, což podpisem stvrzuji.“

Ještě je možno dodat, že jedna z pověstí říkala, že popraviště bylo u Červeného kříže při ohybu silnice z Holohlav do Habřiny. Od pana Zemana jsme se dověděli, že Smiřice měly i svého kata. Kde asi stál jeho příbytek – katovna? Přibližně uprostřed dnešního náměstí Míru byla ještě před 35 lety bývalá kovárna. Někde v těchto místech – „na obci“ – byl i dům smiřického kata. O osudu domku jsme se dočetli v podání p. Zemana.

Pokud se vám zdá, že zločinnost je v současné době tak velká jen proto, že jsou příliš mírné tresty, pak si všimněte, že v 18. století byly tresty přímo velmi drastické. Přesto byli matkovrazi, loupežní zloději, byla nevěra i urážky. Televize Nova tehdy nebyla, lidé však nechtěli přijít o „podívanou“ a přicházeli se na popravy podívat. Atmosféru té doby nám velmi pěkně přiblížil ve své pověsti (ze sbírky Pověsti z okolí Černožic) pan učitel Jiří Matějka z Černožic. Ilustrace je od Ladislavy Malinové.

Půlnoční letního slunovratu na smiřickém popravišti

Věděli o tom tehdy všichni. Bude to dnes.

Již okolo poledne se pomalu a váhavě přibližovaly zamklé postavy k poněkud honosnějšímu dřevěnému domu, ke smiřickému domu radnímu. Tichých lidských ostrůvků stále přibývalo. Byli zde lidé ze Smiřic i Smiřiček, Holohlav i Černožic, ale i obyvatelé obcí vzdálenějších. Vždyť takovéhle divadlo nebylo k vidění každý den. Ba ani každý rok.

Nedlouho jen měly Smiřice právo hrdelní.

I kata si k dnešnímu dni musely vypůjčit z nedaleké Dobrušky. Nikomu nebylo do řeči. Srpnové odpoledne toho Léta Páně sedmnáctistého dvacátého pátého leželo na prašné hlavní cestě nehybně. Jako příkrov. Jako rubáš. Jako by i ono cítilo, že se bude dít něco neobvyklého.

A dělo se.

V radním domě soudili právě člověka, Pavla Skrovného, za snad nejtěžší zločin jakého se jen člověk může dopustit – za vraždu matky. Nebylo nejmenších pochyb o tom, jaký ortel nad ním bude vynesen.

„Už jdou,“ zašumělo to pojednou mezi čekajícími.

A dříve než vidět, bylo slyšet. Řinčivé zvuky řetězů narážejících na kamennou dlažbu chodby. Pak se objevili.

Dobrušský kat, odsouzenec a holohlavský farář.

Ženské se rozmáchle pokřižovaly. Těžko říci, zda zděšením při spatření matkovraha nebo kvůli místnímu velebníčkovi.

Mezi těžkými veřejemi radničních vrat stanuli i radní. Pohlédli přimhouřenýma očima do slunce, přejeli očima po shromážděném lidu a jeden z nich netrpělivým posunkem pobídl kata.

Průvod se vydal na cestu. Jako by váhavě. Kat vpředu, šouravými kroky odsouzenec, kněz, pak radní a obecný lid se postupně přidává.

Přes mostek u zámku, pak hlubokým prachem cesty mezi nízkými dřevěnými domky krytými doškovými střechami je veden odsouzenec v řetězech pro výstrahu a pro strach jiným na smiřické popraviště.

V některém okénku chalupy se na okamžik objeví pobledlý obličej a hned zase zmizí. Jiný se skrývá za plaňkovým plotem. Každý chce vidět poslední cestu matkovraha.

Lituje svého hrozného činu? Těžko říci. Zarostlá tvář nic neprozradí. Z jeho čela lije pot. Za to však může třeba jen vedro srpnového odpoledne.

Do horkého ticha vzlíná jen tlumený šum kročejů, chvílemi ostře, pronikavě zařinčí řetězy, kol nohou se zvedají drobné obláčky prachu.

Na popravišti se i na polonahém těle katova pomocníka perlí krůpěje potu, neboť rozpaluje na dřevěném uhlí dlouhé kleště.

Zástup stanul na místě.

Nepatrným, leč rozhodným pohybem hlavy odmítá odsouzenec kněze s krucifixem. První radní čte rozsudek. Ani jediný lísteček na okolních stromech se v padajícím vesmírném tichu nepohne.

„Nejprve v pravý prs rozpálenými kleštěmi uštknut bude a pak mistrem popravčím na hrdle ztrestán.“

Poté již jen hrůzostrašný výkřik bolesti. Zdá se však, že nikdo z přítomných matkovraha nelituje. A ještě svist popravčího meče a dutý úder hlavy o zem.

Zdálo by se, že takhle kruté tresty odradily další zločince, ale nebylo tomu tak. Vždyť každý, kdo porušuje zákon, se domnívá, že právě on chycen a usvědčen nebude.

A tak to netrvalo ani celé dva roky a ve smiřickém radním domě opět rokovali o strašném zločinu.

Onoho třetího května Léta Páně sedmnáctistého dvacátého sedmého všude po Smiřicích i Smiřičkách kvetly spousty vzrostlých třešní. Vzduchem vlály všechny jarní vůně a prostora zvučela pilným rejem včel.

Ale Jan Michek, kterého tou dobou odsuzovali k trestu smrti, tohle všechno nevnímal. Dokázali mu krutou loupežnou vraždu, a tak i trest nebyl jen tak ledajaký.

Hned před radním domem mu nejprve katův pacholek řemen z kůže na těle vyřezal a stáhl.

A přítomný dav s očima navrch hlavy sleduje, jak další katův pomocník přiskakuje a pomáhá prvnímu zašít krvácejícího odsouzence k jeho potupě do hovězí kůže. A všichni kolem se shodují, že tohle je ještě horší trest, než byl onen předloni.

Pak je kůže uvázána za koně a odsouzenec po kamenech hrbolaté cesty smýkán Smiřicemi a Smiřičkami, uličkou vytrěštěných zraků místních obyvatel i galerií voňavých třešňových zázraků, k místu popravčímu.

Zde pak byl nejprve katem shůry dolů, od rukou k nohám kolem lámán, poté za pomoci katových pacholků do kola vpleten a do jarního povětří vyzdvižen.

Umíral pomalu.

Hodně dlouho, celé nekonečné roky, možná i celá desetiletí se místní lidé onomu místu vyhýbali. Vyprávělo se totiž po Smiřicích a hlavně pak Smiřičkách, že právě tito dva, s lidmi ani s Bohem neusmíření zlosynové nemohou najít klid ani po smrti.

Starí vyprávěli mladým, že oba vrahové se zjevují o půlnoci po nejdelším dnu v roce, tedy při letním slunovratu, na místě někdejšího popraviště a s úpěním prosí náhodné kolemjdoucí o pomoc. V kratičké noci se ale příliš pocestných v okolí smutného místa neobjevovalo.

Navíc starí zapřísahali mládež, aby se onomu místu v kritické době raději na hony vyhnula. A kterému že to místu se měli vlastně vyhnout?

Přece místu popravčímu.

Že vy nevíte, kde to je?

Tam, kde dnes stojí nový závod Dřevotvaru. Takže se o nejkratší noci roku raději držte dál...

Ale ne, tomu přece my dnes již nevěříme... My máme, panečku, už jinší horory.

SMÍŘICE, DNE 6./VII. 1949.

Potvrzuji tímto, že p. Josef Ročňák, Váš zmocněnec dostavil se dnes ke mě za účelem provedení revise mzdových záznamů od roku 1946 až do dnešního dne avšak revise nemohla být provedena ješto požadované mzdové záznamy za rok 1948 nebyly mě dosud vráceny "erní správou ve Dvoře Králové. Jakmile mě budou vráceny vyrozumím Vás. Záznamy za rok 1947 a 1949 převzal Váš zmocněnec.

Smiřice 6.VII. 1949.

Náhoda?

Od akadem. malíře J. Juranka přišlo poděkování za informaci o cukrovaru v Černožicích. Přílohou byl dopis od pana Ludvíka Ježka, napsaný na firemním papíru s vyobrazením ježka. Kdo byl Ludvík Ježek? Dalo by se říci zahradník, ale to není vystihující. Přesnější je šlechtitel, ctitel a milovník růží. Dr. Oswald Malburg jej přijal, aby jemu k radosti a obci k rozšíření krásna zřídil rosárium. Přijal jej i k tomu, aby k prospěchu lidí a ke své obživě vedl tzv. Malburgovu zahradu. Podařilo se.

Rosárium bylo pýchou majitele i tvůrce. Najatá zahrada – květinová i zeleninová – prosperovala. Po smrti majitele prosperovala dále už jen díky péči nájemce a všech členů jeho rodiny.

Osamostatnil se, tuším po válce. Na místní poměry založil velké zahradnictví. Přes dlouhý most let pamatuji jeho stisk ruky. Dlaň připomínala na dotyk drsnou kůru stromu. Tak byla upracovaná.

Výše citovaný dopis je z roku 1949 a je asi jedním z prvních signálů znárodňování živností. Ani po něm neztratil p. Ježek životní elán a chuť do práce. Zmohla jej až zákeřná choroba.

Tahle vzpomínka nevznikla náhodou. Lidé typu p. Ježka vytvářeli hodnoty a byli tou, dnes tolik postrádanou, střední vrstvou společnosti. Byli odborně vzděláni, pracovně odhodlaní a vychovaní ke slušnosti obchodní i občanské.

Zespolečenštění výrobních prostředků zničilo nejen dílo, ale domnívám se že i tuto skupinu lidí. Že je přežívá jejich pověst, to není náhoda. To je zákonitost přežívání poctivé práce.

Ing. Lubomír Kupka

Renovace van smaltem

Firma SERVIS CLIMAX s.r.o. vám nabízí renovaci poškozených a zašlých smaltových povrchů novou technologií. Tímto způsobem je možné docílit nového vzhledu van všech rozměrů a tvarů, sprchových koutů, umyvadel a dalších výrobků, které jsou opatřeny smaltem. Konečný povrch je hladký, vysoce lesklý a odolný. Samozřejmostí je hygienická nezávadnost.

možnosti aplikace

Vany a umyvadla poškrábané agresivními čistícími prostředky, nebo znečištěné rezavými skvrnami od kapajících kohoutků.

barevné provedení

Možnost v provedení bílém, růžovém, béžovém, bahama, světle modrém a tmavě modrém.

ŽALUZIE

Meziskelní žaluzie z kvalitního švédského materiálu pro všechny druhy oken.

Cena za 1 m² 320 Kč včetně montáže, vyměření a DPH.

Dodací lhůty do 14 dnů.

PŘI OBJEDNÁVCE JE POŽADOVÁNA ZÁLOHA 50 % Z CELKOVÉ CENY

VERTIKÁLNÍ LÁTKOVÉ ŽALUZIE

OD STANDARDNÍCH AŽ PO VÝROBKY ŠPIČKOVÉ KVALITY (SUNDRAPÉ)

V CENÁCH OD 390–800 Kč/m² – V ŠIROKÉ NABÍDCE VZORŮ A BAREV

Na všechny výrobky je poskytována záruka v délce 2 let.

Provádí: SERVIS CLIMAX s.r.o.

Luční 195, Holohlavy, tel. 049/94392 po 19. hodině.

ZPRAVODAJ Smiřic, Rodova a Holohlav

Vydává Městský úřad ve Smiřicích

Odpovědný redaktor: Miroslav Volák

Příspěvky i vzkazy zasílejte na adresu: Městské kulturní středisko ve Smiřicích

Vychází nepravidelně jednou za čtvrtletí.

Výtiskla: Tiskárna PASEKA Jaroměř, Havlíčkova 30

Ve Smiřicích a Holohlavech předplatitelům donáška až do domu. Prodej v prodejnách tisku.

Uzávěrka příštího čísla do 20. května 1999

Cena jednoho výtisku 8,– Kč. Předplatné na celý rok 28,– Kč.

Náklad 520 výtisků.